

Új képe

AZ ÉSZAKI MAGYAR PROTESTÁNS GYŰLEKEZETEK LAPJA

*A göteborgi norvég tengerész-templom (Norska Sjömanskyrkan)
belső képe (Bán István felvétele)*

Pilinszky János

HARMADNAPON

És fölzúgnak a hamuszín egek,
hajnalfele a ravensbrücki fák.
És megérik a fényt a gyökerek.
És szél támad. És fölzeng a világ.

Mert megölhették hitvány zsoldosok,
és megszünhetett dobogni szive –
Harmadnapra legyőzte a halált.
Et resurrexit tertia die.

LELKÉSZ

MOLNÁR-VERESS PÁL

151 64 SÖDERTÁLJE (STH) Granövägen 126
Tel/Fax: 08-550 160 66 Mobil: 070-602 29 68
E-mail: parokia@keve.se

KÖZPONTI TISZTSÉGEK VISELŐI

JORDÁKY BÉLA főfelügyelő, az ET elnöke

428 35 KÄLLERED Gamlehagsvägen 19
Tel: 031-795 25 02 Fax: 031-795 25 04
Mobil: 070-562 31 08

SEBESTYÉN GÁBOR főgondnok STH felügy.

126 47 HÄGERSTEN/STH Fastlagsvägen 42/1
Tel: 08-18 41 72

TÓTH ILDIKÓ főjegyző, Sölvesborgi felügyelő

294 34 SÖLVESBORG Rektor Dahlskatan 4 H
Tel/Fax: 0456-140 37 Mobil: 0730-25 40 14

LÁSZLÓ BÉLA ET-tag, Göteborgi felügyelő

418 31 GÖTEBORG Vädersolskatan 21
Tel: 031-54 27 19 Mobil: 076-204 10 80

PAP IVÁN központi pénztáros

181 30 LIDINGÖ (STH) Frisksportarvägen 2
Tel: 08-731 83 60 Fax: 08-731 08 28

VERESS ILDIKÓ Szeretetszolg. orsz. megbízott

352 47 VÄXJÖ Hjalmar Petris Väg 10 B
Tel: 0470-76 34 42

TOVÁBBI GYŰLEKEZETI VEZETŐK

(a gyülekezetek ábécé-sorrendjében)

DEÁK GYÖRGY Borási felügyelő

507 54 BRÄMHULT Jutegatan 11
Tel: 033-23 03 07

FEKETE JENŐ Eskilstunai felügyelő

633 53 ESKILSTUNA Klarbärsvägen 23
Tel: 016-12 00 39 Mobil: 070-920 33 72

Halmstadban 2006-ban nem történt meg a tisztújítás, ezért a gyülekezetnek jelenleg nincs vezetősége. (Választás várhatóan áprilisban.)

ifj. VASZI ÁRPÁD Helsingborgi felügyelő

253 62 HELSINGBORG Miklagårdsgatan 48
Tel: 042-24 30 08 Mobil: 073-158 78 81

GAAL ANDRÁS Jönköpingsi felügyelő

567 31 VAGGERYD Smedbygatan 21
Tel: 0393-161 69

BŐDECS MARGIT Katrineholmi felügyelő

642 33 FLEN Junivägen 9
Tel: 0157-129 04

PAPP ANNA Ljungbyi felügyelő

341 37 LJUNGBY Ägårdsvägen 19
Tel: 0372-819 67

PITLIK PÁLHÁZI KATALIN Malmöi felügy.

217 46 MÁLMÓ Roskildevägen 9 A
Tel: 040-26 76 38

REHÓ ISTVÁN Västeråsi felügyelő

723 51 VÄSTERÅS Glasbärgatan 7
Tel: 021-12 09 91

SPÁDA JÁNOS Växjöi felügyelő

352 47 VÄXJÖ Hjalmar Petris Väg 10 B
Tel: 0470-76 34 42 Mobil: 076-233 66 17

TÁNGAGÁRDE Gyülekezeti Otthon

Tel: 033-27 50 22

Külföldről előbb Svédország számát, a 0046-ot kell hívni, majd a 0-t elhagyva a körzetszámot és számot.

Küldöttségünk az uppsalai dóm előtt

Látogatóban

a Svéd Egyház érsekénél

Meghívásunkra Svédországba látogatott Dr. Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének püspöke, aki március 5-én, egyházi közösségünk vezetőivel felkereste Uppsalában a Svéd Egyház legfőbb méltóságát, Anders Wejryd érseket. Küldöttségünk tagja volt Jordáky Béla főfelügyelő, Molnár-Veress Pál lelkész, Sebestyén Gábor főgondnok és Fonyad Péter külkapcsolatokkal megbízott stockholmi presbiter. Március 4-én Pap Iván kincstárnokkal is kiegészült küldöttségünket Dr. Iklódy Gábor magyar nagykövet fogadta Stockholmban.

Anders Wejryd érsek, Johan F. Dalman ökumenikus titkár és Fabiny Tamás püspök

Egyházi küldöttségünket fogadta Dr. Iklódy Gábor, Magyarország stockholmi nagykövete

Egész-séges egyházért

Subjektív beszámoló egy svédországi látogatásról

Európa legnagyobb evangélikus egyháza, a Svéd Egyház uppsalai központjának bejáratánál egy kedves hölgy szólít meg. Kérdi, mi járatban vagyok. Elmondom neki, hogy a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség vezetőivel *Anders Wejryd* érsekhez igyekeztünk. Hozzáteszem, hogy egy kis szórványegyház északi egyházkerületének vagyok a pásztora. „Értem! Tehát Ön az északi országokban élő magyar evangélikusok püspöke is!” – mondja kedvesen.

Mivel az érsekkel való találkozásig még van néhány percünk, elmondom neki, hogy azért ez így nem áll. Egyházunk Északi Egyházkerülete természetesen a mai Magyarország határai között terül el. Fontosnak tartjuk azonban az összmagyarsággal való kapcsolattartást. Felelősséget érzünk azokért, akik hét határon is túlra menekültek, és törődni igyekszünk azokkal is, akik ugyan szülőföldjükön maradtak, ám őket lépték át a határok... Több lelkészünk amolyan „egyházi kishatárforgalom” keretében rendszeresen átjár példának okáért a Felvidékre, hogy az ott élő magyar evangélikusok között végezzen szolgálatot. Ha további több ezer kilométert haladunk észak felé, akkor a távolinak tűnő skandináv országokban, Finnországban, valamint Észtországban is jelentős magyar szigeteket találunk.

Természetesen a másik két egyházkerület is eleven kapcsolatokat ápol az itt élő evangélikusokkal, a másfél éve megalakult Magyar Evangélikus Konferencia pedig kifejezetten alkalmas kereteket nyújt az együttműködésre. Újdonsült ismerősöm felvetése azonban ráébreszt arra, hogy az északi kerületet az elnevezése is kötelezi az Észak-Európába került testvéreinkkel való rendszeres kapcsolattartásra.

Szétszóratva

Egyházunk képviselőjében részt vehettem a svédországi magyar protestánsok éves közgyűlésén, amelyet március 1. és 3. között a Göteborghoz közeli Tångagärde konferencia-központjában rendeztek meg. Az itteni magyarok által az 1960-as évek elején vásárolt, impozáns méretű épület csodálatos környezetben, egy tó partján fekszik.

Molnár-Veress Pál lelkipásztor egymaga végzi a tizenkét gyülekezet lelkigondozását. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy minden hét végén más és más irányba indul el, és sorra látogatja a végtelen szórványban élő híveket. A közgyűlésen elmondott jelentéséből megtudom, hogy az előző évben Svédországban százhuszonhárom, Észtországban három, Finnországban pedig két istentiszteletet tartott. Közben autózott hatvanezer kilométert, és persze sokat volt úton repülőn és hajón is. Volt még tizenegy temetési, hat keresztelési és két esketési szolgálata, valamint rendszeresen látogatta a híveket otthonukban vagy a kórházban. Nyáron gyermek-, ifjúsági és felnőtt-tábor népesítette be az egyház egyetlen ingatlanát jelentő tångagärdei otthont.

„Vegyétek, egyétek... Igyatok ebből mindnyájan...”

A hatalmas területen azonban nem könnyű a hívek összetartása. A lelkészi jelentés a következő keserű mondatokat is tartalmazza: „Nem tizenegy, hanem legalább száztizenegy magyarunk halt meg Svédországban, de vagy hozzátartozó nélkül maradtak, vagy hozzátartozóik nem maradtak meg magyarnak. És nem hat, de legalább hatvanhat, magyar szülőktől származó gyermek született Svédországban, de ezek közül már csak minden tizediket keresztelek magyarul. S elhiszitek azt, hogy ebben a hatalmas tajgányi országban, a harminc-harmincöttezernyi magyarunk között csak három gyermekünk az, aki konfirmandus korban van, és konfirmálni szeretne – magyarul?”

Sorsokban a történelem

A *Jordáky Béla* főfelügyelő vezette közgyűlés nemcsak a lelkészi és a pénztárosi jelentést vitatta meg, hanem őszinte beszélgetés keretében elemezte az elmúlt esztendőt is.

Szinte minden egyházközségből érkeztek presbiterek a tanácskozássra, akik gyülekezeti vezetőkhöz méltó felelősségtudattal szóltak hozzá az adott témához. Minden egyes résztvevőnek megvan a maga sorsa. Nemcsak származásuk, hanem felekezeti hovatartozásuk szerint is igen színes közösséget alkotnak. Nevek említése nélkül idézem fel némelyikük alakját:

Az egyház pénztárosa római katolikus, és 1956-ban, a forradalom leverése után menekült el Magyarországról. Előtte évekig börtönben volt, rabtársaival október végén tört ki a váci fegyházból. Az orvos házaspár a Ceausescu-rendszer tobzódása idején hagyta el Romániát. A férj ma az egyház főgondnoka, és mindkettőn sokat dolgoznak különböző svédországi magyar közösségekben. Amilyen sűrűn csak lehet, hazalátogatnak Erdélybe.

Egy, a délszláv háború elől Szerbiából elmenekült heretendyfalvi család hónapokon át illegálisan tartózkodott Svédországban. A magyar protestánsok itt, a tångagärdei házban rejtegették őket, míg a szülők és a két gyerek végre letelepedési engedélyt kaptak. A konferencia zárónapjának délutánján – miután a legtöbb résztvevő hazautazott – konfirmációi oktatásban részesült a tinédzser fiú és húga.

Egy fiatal orvos – barátnőjével együtt – a '90-es években balatonszárszói ifjúsági konferenciáink rendszeres látogatója volt. Immár házaspárként egy malmői kórházban dolgoznak, de kétszer hároméves szerződésük lejártával haza kívánnak térni. Ők mintegy megtestesítik azt a jelenséget, hogy az egyházba ma már nemcsak emigránsok, hanem migránsok is tartoznak.

A haláláig Nyugat-Európában élő és dolgozó, nemzetközi rangú teológus, *Vajta Vilmos* és számos lelkésztestvére a kritikus szolidaritás jegyében évtizedeken át rendkívül sokat tett a kommunista uralom alatt élő hazai egyházért. A nyugati magyar egyházakban otthonra lelhetnek mindazok, akik politikai vagy gazdasági okból elhagyták hazájukat, és azt gondolták, hogy száműzetésük örökké tart. Ma már azonban mind többen érkeznek hivatalos munkavállalóként vagy egyetemistaként ezekbe az országokba. Az ő sokfajta gondjukon is segíthet egy testvéri módon működő magyar egyházi közösség, illetve ők maguk is friss szellemet vihetnek oda.

Vendégszolgálat és vendégszeretet

Az anyaországból érkezett püspökként örömmel vettem részt a gondokat is őszintén feltáró, ugyanakkor sok örömről is okot adó beszélgetésekben, valamint örömmel szolgáltam a konferencia záró istentiszteletén. Laetare vasárnapjának evangéliumi igéje, Jn 6,1–15 alapján hirdetem az igét a kicsi falusi templomban. A kenyérszaporítás története alapján arra hívtam fel a figyelmet, hogy Urunk mindig gondoskodik rólunk, de egyúttal feladatot is ró ránk. Ahogyan a feladattal korábban megbirkózni képtelen tanítványok egy kicsiny fiú öt árpakenyerével és két halával el tudtak indulni, úgy nekünk is szolgálni kell a magunk javainak megosztásával a rászorulóknak között. Amink van, azt ne magunknak kuporgassuk, hanem osszuk meg jó szívvel másokkal.

Ugyanaznap este a göteborgi magyar gyülekezet istentiszteletén szolgálhattam ígehirdetéssel a város norvég templomában. Itt Jn 14,15–19 alapján az árvaság

megszűnéséről és a vigasztaló Szentlélek jelenlétéről tettem bizonyosságot. Az alkalmat követő beszélgetés végén meghatódva vettem át azt a támogatást, amelyet egy igen nehéz sorsú magyarországi családnak kívántak ily módon eljuttatni.

Göteborgban otthonában fogadott *Carl Axel Aurelius* püspök, akivel egyebek mellett azt a budapesti látogatását idéztük fel, amikor – Luther-kutató professzor-ként – előadást tartott az Evangélikus Hittudományi Egyetemen.

Svédországi látogatásom stockholmi napjaiban a magyar nagykövetség vendégszeretettel élvezhettem. A *dr. Iklódy Gábor* nagykövettel folytatott tárgyalás szétfeszítette a protokoll kereteit, és baráti hangulatban, teljes nyíltsággal tudtunk véleményt cserélni az együttműködés különböző formáiról. Reménység szerint a svédországi magyar protestánsok előtt is megnyílnak eddig ismeretlen csatornák.

Egy testben ép lélek

A fentiek alapján talán érthető, miért nem volt egészen ellenemre, hogy – legalábbis jelképesen – az Északi Egyházkerület részének tekintsük svédországi testvéreinket.

Anders Wejryd érsek mély hatást gyakorolt rám egyszerűségével és természetes derűjével. Vele egyrészt áttekintettük annak lehetőségét, hogy a Svéd Egyház miként tudná ismét segíteni a magyar protestánsok között végzett lelkigondozói munkát. Az állam és az egyház 2000-ben történt szétválasztása óta ugyanis lényegében hivatalos egyházi támogatás nélkül maradt ez a szolgálat. Reménység szerint Molnár-Veress Pál lelkész is jobban be tud kapcsolódni a Svéd Egyház életébe. Az érsekkel felidéztek, hogy *Nathan Söderblom* egykori uppsalai érsek – és *Ordass Lajos* püspök – a svéd nyelv és egyház kiváló ismerője – tevékenysége óta milyen kapcsolatok alakultak ki egyházaink között, és milyen új együttműködési formákat találhatunk a jövőre tekintve.

Svédországi látogatásom megerősítette bennem, hogy Pál apostolnak igaza volt, amikor 1Kor 12,12–27-ben az egyházzal mint Krisztus testéről beszél. Ennek a testnek sokféle tagja van. Különböznek egymástól, ám éppen ezért van mindegyikre szükség. Az egészséges testműködés érdekében a tagoknak kölcsönösen kell egymásról gondoskodniuk. Ha szenved az egyik, vele együtt szenved a másik; ha valamelyiket öröm éri, vele együtt örül valamennyi.

Sokáig egymástól szétszakítva éltünk, ezért nem működtek jól az életfunkciók. Beteg volt a test. Sőt mintha bizonyos testrészeket amputáltak volna. Isten azonban csodát tehet, és meggyógyíthatja ezt a testet. Egészséges egyház lehetünk – a szó minden értelmében.

Fabiny Tamás

100 éve született, 10 éve hunyt el
Szentgyeydi és Czegei Gróf

Wass Albert

1908 – 1998

Születésének századik, halálának tizedik évfordulóján, a 20. századi magyar irodalom – ezen belül is az erdélyi szép-próza és líra – egyik legnagyobb alakjára, Wass Albertre emlékezünk, Molnár-Veress Pál lelkész 2008. február 7-én, a stockholmi magyar Szenior Klubban tartott, *Adjátok vissza hegyeinket!* című előadásának egy részletével.

Előadásomnak ezt a címet adtam: *Adjátok vissza hegyeinket!* Jóllehet pontosan tudom, hogy Wass Albert egyik könyvének címe helyesen így hangzik: *Adjátok vissza a hegyeimet.* Talán megbocsátja Wass Albert, ha azt mondom: azok a hegyek, amelyekről ír, azok az én hegyeim is. A mi hegyeink is!

Az Új Kéve 2001-es évfolyamának egyik számában írtam arról, hogy piciny gyermekkoromtól kezdve a nyári szünidőket évről évre a Marosba torkolló Szalárd-völgyben töltöttük. Hadd mondja el Wass Albert, milyen is ez a vidék.

A funtineli boszorkány című trilógia második kötetéből, a *Kunyhó a Komárnyikon* címűből idézek.

„Ha már nagyon vágysz a szép után, s arra, hogy elfeledhessed az embereket: gyere, induljunk meg a Maroson fölfelé.

Dédánál még széles a völgy, de ha a bisztrai fűrész elhagyod, s odaérsz, ahol a Galonya zöld vize a Marosba beleomlik: egyszerre köréd gyűlnek a hegyek. A folyó ott már alacsony és sebes. Kövek szűrik tisztára a vizét, a kövek közt pisztrángot láthatsz suhanni és lepényhalat. Az erdők lába lelóg a rohanó vízig, s otromba szürke sziklák hasadékaiból egy-egy törékeny kis nyírfa kihajol, s fehér törzsét az illanó tükörben megcsodálja.

Ratosnyáig egyre szűkül a völgy, s tömöttödik két oldalon az erdő, s Ratosnyán túl a Lisztes csipkés gerince szinte fejed fölé tornyosul.

Itt már illata van a levegőnek. Tavasszal nyír-, nyáron fenyő-, ősszel bükkfaillata. S ha szellővel találkozol, megérezed benne az epret, málnát, áfonyát, ami az üveket tölti meg odafönt. Ha a kóbor plájon az Andrenyásza tetejére fölkapaszzkodsz: magad előtt látod a mi szép hegyeinket mind, valamennyit. Keleten a Pietroszt, Cserbükköt, Kelemen, délen az ilvai, bélbori, borszéki hegyeket, nyugat felé a görgényi gerincek szelíd láncait s északon a lapos tetejű Istenszékét.

S éppen szemközt veled, a Szerecsen alatt, két éles hegy közé bezárva egy patak szalad belé a Marosba. Ez a Szalárd. Ott ered valahol messze fönt a görgényi gerinceken, és széles nagy területről harmincegynéhány patakocska vizét hozza magával. Körülötte, ameddig ellát a szemed, mindenütt erdő. Csupa erdő. És sehol tanyát, falut nem lát a pillantásod, kétnapi járóföldre sem.

Ma már, sajnos, vasút visz arra. Dübörgő gyors, álmos tehervonat köpi a füstöt a hegyek között, korom piszkítja a Maros vizét, s a mozdonyfütyöt iszonyodva visszhangozzák a sziklák. Bent, a Szalárd torkában fűrésztelep volt még nem is olyan régen. Ma már csak néhány ház romjait találod ott és szemetet, piszkot, törmeléket, gázt. És sok-sok csalánt, ami az emberek után maradt. (...)

Abban az időben, amikor még azok az emberek éltek, akikről mesélni akarok neked, nem volt vasút be a hegyek közé. Gőzfűrészek sem voltak, csak itt-ott egy-egy kis vízialom. De alig is lakott arrafele valaki. Ratosnya, Gödemesterháza, ezek voltak a faluk. Az Andrenyásza alatt néhány tanyaház. Aztán már csak a végtelen nagy erdők, jobbra és balra a Marostól, ismeretlen hegyek és patakok éltek a maguk külön életét. Ha egy olyan patakon elindult valaki, bátor csavargó vagy kíváncsi vadász, négy-öt napi járóföldre nem talált emberlakta helyet. Csak medvék éltek ott meg farkasok. Szarvas, vaddisznó, őz, hiúz. És itt-ott, elbújva szem elől néhány különös ember. Bozontos, szótlan, titoktudó. Kik talán babonázni tudták az állatokat, beszéltek fák és virágok nyelvén, és másképpen látták az életet, mint a többi emberek.”

Wass Albert valamikor a háború végén járt utoljára azon a vidéken. Mi gyermekek, úgy jó tíz-tizenöt évvel később. Ő még sokszor megfordulhatott regényalakja, Éltető úr disznajói udvarházában, s kellemes estétet tölthetett el a Kemény bárók marosvécsi kastélyában, vagy

éppen fent a Komárnyikon, – a regényében más ölébe adott – titkolt szerelme kunyhójában.

Az udvarházakat – nemcsak Disznajón, de Erdély-szerte mindenütt – mi már csak kifosztott, romos állapotukban láthattuk, Marosvécs kastélyát pedig mindig csak távolról, a vonatból szemlélhettük, hiszen halandó embernek oda bemenni már tilos volt: a román hatalom a gyengeelméjük egyik intézetét költöztette bele. Már csak a 90-es évek derekán, Svédországból hazalátogatva léphettem be először, akkor is csak udvarára.

Kunyhót, kalibát, esztenaházat láttunk eleget a havasi plájakon: a Komárnyikon, a Belcsujban, a Funtinelen is, de az egykor ott élt emberekből is éltek még néhányan, s esténként emlékeztek az elmúlt időkre.

Úgy jó tizenöt évvel ezelőtt, amikor először vehettem kezembe A funtineli boszorkányt, gyermekkorom emlékeiből mintegy előjöttek, megelevenedtek Wass Albert figurái. Valóban élt ott Szalárdon, Palotailván, Gödemesterházán, Ratosnyán vagy Galonyán néhány különös ember.

Igen, volt közöttük „bozontos, szótlan, titoktudó” is, mint az öreg Vaszi, akiről senki sem tudta mikor, de valahonnan a hegyeken túlról jött egyszál tehénnel, s bekérezkedett az enyhén ütődöttnek született s ezért egyedül maradt szegény Kertész Mária istállójába, aztán házába, majd szobájába, s ott is ragadt mindörökre. Aprótermetű, zömök kis ember volt, de aki valaha látta medvemancs-nagyságú és formájú tenyereit, az székely szóval élve csak „kicsit s jót” mert szólni hozzá. Szegény Mária. Az ő apja, Kertész bácsi, akinek mi már csak egy kicsiny fakereszttel jelzett sírját láthattuk a malom mögötti kaszáló oldalában, a Bécsi döntés után, az újból magyarrá lett Észak-Erdély eme vadregényes tájára éppen Budapestről érkezett, s ügyvédi életét a hegyi falu jegyzőjének mindennapjaira cserélte fel. Amikor aztán minden összeomlott újból, úgy döntött, hogy a fiatalon megözvegyült malmosné, Ilona mellett éli le hátramaradt éveit. Talán ebből a havasi frigyből született Mária, vagy már úgy hozta volt őt magával? – senki sem tudta pontosan. Ilonát mi már második özvegy állapotában ismertük meg: aszott, füstös ábrázatú apró asszony volt, akinek fogatlan szája csak akkor nyílt meg nevetésre, amikor mi titkon beleszippanva hasított taplóból készült cigarettájába, a patak zúgását is áthasító krákogásba kezdtünk.

Ismertük Bardóczi bácsit, a Kemény család galonyai vadászkastélyából kocsmává alakított ház egykori intézőjét, akkor már csak kocsmárosát, vagy az öreg Varró bácsit, aki a békebeli időkben talán iparosember lehetett, de jobbnak látta a népi demokrácia elől a Zsirka-völgye mélyére meghúzódni nagydarab felesége és néhány család méhe társaságába. Nála láttunk először medvétől megmocsokolt, szilánkokra széttört s kifosztott kaptárt. Vadórt is ismertünk, Silipet, aki MZ motorkerékpárján peckesen ülve minden reggel negyed nyolckor berregett el a patakon túli úton, s

a porfelhőből kiálló puskacső jelezte csupán, hogy ő már a hatalom embere. A patak s malomárok között az iparvasút sín párja vezetett fel a Sestinára, onnan is tovább a Kétág és Hidegág völgyeibe. Alig pirkadatkor nagy pöfögéssel és szuszogással ott kintlódott fölfele a koromfekete kis gőzmozdony, mögötte a szeneskocsi és a bárka, egy kőberes-fapados tákolmány fejszés-capinás erdőlő munkásokkal, plájásokkal és csobánokkal megrakottan, utána tíz-tizenöt üres plató, minden harmadik-negyediken az elmaradhatatlan fékezőkkel. Délután már a hatalmas rönkökkel megrakott trukkok csikorogtak alá a völgybe, s utánuk a terhétől szabadult kis mozdony megkönnyebbülten füttyöggetve. Lent az aljban aztán Mihály, a bakter vette kezelésbe a szerelvényt, s ide-oda tolatva a megrakott és még üres platókat, a hetente egyszer ételmezt szállító bárkát, a szeneskocsit és az embereket szállító vagonokat, összeállította az Ilvára szánt szerelvényt, majd koszos és olajos sárga színű zászlójával integetve szabad utat adott az egykor felrobbantott s a Marosból félredőlten kimeredő hídlábakra rögtönzött hídon át az ilvai fűrészüzembe tartó szállítmánynak. És láttuk még a megvénült és az összeomlástól meghibbant szegény Bánffy urat is, akinek Szalárd-alji vadászházában akkor már pionírtábor működött, – később ez is kocsmává aljasult.

Aztán meghalt Ilona, megállt a vízimalom, néhány év múlva eltűnt róla a lapátos kerék, többé nem találkoztunk Varró-bácsival, eltűnt Silip, már nem hallottunk Vasziról, kígyómarástól meghalt a csángó felesége, utána a csángó is, Bardóczi-bácsit – mert magyar volt – elhelyezték, az öreg Bánffyt ki tudja hol és miként érte a megváltó halál...

A hetvenes évek elején aztán megszüntették az iparvasutat is, felszedték a síneket, a bakterházból istálló lett, a bakter elköltözött Csíkba; – mindezekkel együtt elköltözött az életünkben is az a világ, amiben felnőttünk: összedőlt, elpusztult és befejeződött.

Olvasóimban bizonytalannal felvetődik a kérdés: mi az, hogy eltűnt az a világ, mi az hogy összedőlt, elpusztult és befejeződött? Hiszen a világ mint olyan soha nem tűnik el: azok a hegyek ma is ott állnak, azok a patakok ma is a Marosba omlanak, az erdős rengetegben ma is ott él a medve, a hiúz, a farkas, – a bükk- és tölgyerdőkben a vaddisznó.

Igaz, hogy Wass Albert még azon panaszkodott, hogy – mint írja – „ma már, sajnos, vasút visz arra.” Én pedig az imént azon, hogy: ma már sajnos megszüntették az iparvasutat is, felszedték a síneket és a bakterházból istálló lett...

Nos, magam is sokat gondolkodtam ezen a kérdésen, főként miután idegenbe, Svédországba kerültem. Nem lettem okosabb, és semmi újdonságot nem tudtam kiötlölni, csupán mindenki mással együtt megállapíthattam: a világ mint olyan soha nem tűnik el, – csak átalakul. És hogy minden kor ott hagyja a maga nyomát a világban. Van

kor, mely szemnek szép, léleknek kedves nyomokat hagy maga után, – és van kor, mely romot, szemetet, piszkot, törmeléket, gázt, és sok-sok csalánt hagy maga után. Van kor, mely szépít, jobbít és alkot, és van kor, mely csupán feléli az előző kor alkotásait, anélkül, hogy valami maradandó jót adna hozzá.

S ha már megállapíthattam, hogy a világ mint olyan soha nem tűnik el, csak átalakul, és hogy koroktól függ az átalakulás mikéntje, azt is meg kellett állapítanom, hogy azt a mikéntet az emberek határozzák meg. Az emberek, akik azt a világot lakják. Akik azt a társadalmat alkotják. És az eszmék, amelyek a társadalmat alkotó emberek lelkét formálják, s egy meghatározott értékrendet alakítanak ki bennük. Egy értékrendet, melyben Wass Albert korában még oly sokat jelentett az igazság, a jog, a tisztesség, a becsület.

„Abban a pillanatban éreztem, tudtam, hogy a világ, az én világom, amiben felnőttem, menthetetlenül összedőlt, elpusztult és befejeződött” – írta Wass Albert, és ugyanerre a következtetésre jutottak sokan mások is, akik későbbi korokban ugyanúgy a kivándorlást választották, mint ő. Mint a legtöbben mi is, akik most itt, Svédországban élünk.

Előadásom címét Wass Alberttől kölcsönöztem, s magamra, magunkra vonatkoztatva így határoztam meg: Adjátok vissza hegyeinket!

Úgy gondolom, immár mindenki előtt egyértelmű, hogy igazából nem csak a hegyekről van itt szó, hanem egy világról, melyben tisztességtelen módon, miközben egyesek szabadságról beszéltek, a mások szabadságát odaajándékozták az ördögnek, s míg igazságról és emberi jogokról beszéltek, odaajándékoztak egy országot a halálnak.

Az *Adjátok vissza a hegyeimet* című könyvében a „kivénült harcos”, minekutána évtizedeken át szóval és tollal az otthonmaradottak, az elhallgattatottak, az elszakítottak, a megsemmisítésre ítéltettek ügyéért hasztalan küzdött, keserűen állapítja meg, névtelen regényalakja szájába adva a szót:

„– Nem érdekel senkit az igazság. Sem az emberi jogok. Mindenkit csak a maga igazsága és a maga jogai érdekelnek. A többi, az mind csak üres jelszó. Frázis, amit elpuffogatnak a levegőbe, hogy eltakarják vele üzleti céljaikat. Mert minden csak üzlet itt a nyugaton. A mások szabadsága is, és a mások emberi jogai. Minden üzlet... Nincsenek apostolok. Csak üzletemberek vannak...

Egyedül maradtam. Leültem egy kőrakásra, és néztem a vizet. És arra gondoltam, hogy ezt nem szabad megtudják azok, akik otthon várnak a Butka barlangjában. (...)

Estig ültem ott. Estefelé egy idegen úriember haladt el mellettem, és reám nézett. Szánalom volt a szemében, és felém nyújtott egy pénzdarabot.

– Nem kell – mondtam neki –, a pénzért tudok dolgozni még. Adja vissza az igazságomat! Adja vissza a békességemet! Adja vissza a hegyeimet!

Az idegen úr csodálkozva nézett rám és láttam, hogy csak szánalom volt a szemében, megértés nem. Nevetett.

– Bolond vagy – mondotta, és a pénzt odalökte a lábam elé. Aztán elment. És én egyedül maradtam a pénzzel, amit alamizsnának adtak az igazságom helyett. (...)

Talán ennek az idegen úrnak igaza volt, és bolond vagyok valóban. Mert nem tudok egyébre gondolni, csak arra, hogy ott messze keleten, az én hegyeim között véresre vert emberek élnek, örületbe taposott nők és kétségbeesésbe taszított férfiak, akik még mindig várnak valamire. Kunyhók mélyén lapuló parasztok, erdőkben bujkáló szénégetők, papok, rablók és eszelősök, akik még ma is bíznak abban, hogy vannak apostolok, akik érvényt szereznek az írott szónak, és valóra váltják az ígéreteket. És várnak a szabadságra, hogy lehessen újra fát dönteni, házat építeni, földet szántani és örvideni az életnek.

Ma már tudom, hogy nem tehetek mást: el kell mennem oda, ahol a világ nagyurai szónoklatokat tartanak a békéről, az igazságról és az emberi jogokról... Oda kell állanom elébük, és meg kell mondanom nekik, hogy hagyják abba a szónoklatokat. Mert nem tisztességes dolog szabadságról beszélni, és a mások szabadságát odaajándékozni az ördögnek. Igazságról és emberi jogokról beszélni, és odaajándékozni egy országot a halálnak. Meg fogom kérdezni tőlük: mit vétettem ellenetek, urak? És mit vétett az én népem, ott a hegyek között?

Majd előveszik a pénztárcáikat, mint ahogy azt a gazdagok szokták, ha nem tudnak megfelelni a szegények kérdéseire, de én azt mondom nekik: Nem, urak! Ne alamizsnát adjátok! Adjátok vissza a hegyeimet!”

Patak Kommandó felett Benedeknél (Molnár V. Pál felvétele, 2000)

Uram Isten, te tudod

Lelkeszi jelentés a 2007. esztendőről

Tizenkét esztendővel ezelőtt, 1996-ban rendezték meg a Magyar Reformátusok III. Világtalálkozóját, s ehhez az alkalomhoz csatlakozva egyházi közösségünknek egy húsztagú csoportjával erdélyi körutat tettünk. Így jutottunk el többek között a kalotaszegi Magyarvalkó templomához, ahol a kőkerítés határolta templomkertben három kopjafa áll.

Az elsőnek a felirata ez: „Elszáradtak a mi csontjaink és elveszett a mi reménységünk; kivágattunk!” A középső kopjafán ez áll: „Reménységem lévén az Istenben, hogy amit ezek maguk is várnak, lesz feltámadásuk a halottaknak.” A jobboldali fejfa felirata szerint: „E helyen talált csontkamra maradványait kijavítottuk 1972-ben. A kopjafák 1974-ben készültek.”

Tizenkét esztendő alatt az akkor húsztagú csoportból immár eltávozott közülünk Boross Emese stockholmi presbiter, Udvardy Rudolf revizor, majd Hegedűs Lídia, legutóbb pedig férje, Hegedűs László stockholmi pénztáros is. Az akkori résztvevők

közül további néhányan már a halál előszobájában lakoznak*, többüknek láthatóan megcsappant erejük. És mindannyiunk fölött elrepült tizenkét esztendő, amint elrepült az az ötven év is, amely a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség alapítása óta pergett le ezeken az északi, rideg, egykori viking tájakon.

Az elmúlt évben emlékeztünk meg a fél évszázaddal ezelőtti időkről, amikor az '56-os forradalom nyomán Svédországba került magyar menekültek között rendszeressé váltak az istentiszteletek és megalakultak az első gyülekezetek.

Nem ünnepeltünk, hanem emlékeztünk. Ünneplésre nem adhatott okot az, hogy az akkor otthonmaradottak között kaszált a halál és tombolt a megtorlás. Nem volt ünnepelnivaló, hogy akkor 200 ezernél is többen elhagyták az országot, közöttük a nemzet reménységét jelentő ifjúságunk színe-java, tehetséges és vállalkozó kedvű fiatalok, életerős ifjú párok. Vajon ad-e ünneplésre okot az, hogy az akkor Svédországba került magyarok gyermekei és unokái, az úgynevezett második és harmadik generáció szinte nyomtalanul felszívódott az új társadalomban?

Halottainkat sem ünnepelni szoktuk, hanem emlékezünk rájuk. S ha már közvetlen hozzátartozójuk sincs, aki emlékezze rájuk, emlékeztetőül ott állnak a kopjafák Magyarvalkón vagy Sidneyben, Stockholmban vagy Kerepestarcján, s ezekről olvassa a kései vándor: „Elszáradtak a mi csontjaink és elveszett a mi reménységünk; kivágattunk!”

Döbbenetes időket élünk. Döbbenetünk oka az, hogy e szavakat már nem csak a halottakra vonatkoztatva ismételtgetjük, hanem egyre gyakrabban hallani eleven, élő emberek szívéből fakadóan, nemzettársaink száján megfogalmazva a reménytelenség, a kilátástalanság, a feladás, a pusztulás ígét. S halljuk ezt nemcsak a panaszosként ismert leszakított területekbeli kisebbségi magyarok ajkáról, de egyre egyöntetűbben a csonkának maradt úgynevezett „anya”-országban, de ugyanígy a nagyvilágba szétszóródott magyarok között is. És már nemcsak halljuk, hanem látjuk és tapasztaljuk, hogy odahazról megindult egy újabb exodus. Eddig főként a világhírű Ericsson, Telia vagy Nokia vonzotta a magyar informatikusokat, de számos magyart alkalmazott az Electrolux, a Saab és a Volvo. Most pedig? Majd minden svéd város kórházában megjelentek a magyar orvosok, és jönnek otthon állás nélkül maradt kiválóan képzett ipari szakemberek, de ugyanígy pedagógusok, kiváló zenészek és otthon már a reklámaparnak sem kellő színészek. Jönnek, száz- és ezerszámra érkeznek megkeseredett emberek, hogy itt áruba bocsássák nyers erejüket, szívós kitarításukat vagy híres munkafegyelmüket, mert nem a tudásukra, és még csak nem is a tehetségükre kíváncsi a kényes nyugati társadalom.

Döbbenetes időket élünk. A pusztulás, a számbeli csökkenés itteni közösségeinket is érinti. Ha csak az elmúlt öt évre, netán tízre gondolok, megdöbbenő, hány nagyszerű emberünket kísértük utolsó útjára. „Elszáradtak a mi csontjaink” – visszhangzik Ezékiel könyvéből a fájdalmas megállapítás. Az életből kiszáradtjaink közül is szinte kapásból emelek ki néhány ismertebb nevet: Bély

* Az évi közgyűlés napján, március 1-én, talán épp a lelkeszi jelentés felolvasása idején hunyt el az 1996-os erdélyi körúton résztvevő húsztagú svédországi csoport ötödik tagja, Haljasmäe Jozefin stockholmi presbiterünk.

Zoltán göteborgi felügyelőnk, Rezsőffy Alajos vagy Jakabffy Ernő SMOSZ-elnököket, az építész Pálffy Csabát és Simonffy Gyulát, aki stockholmi presbiterünk, s a johannita szeretetszolgálat tagja is volt. Tőle tavaly búcsúztunk. És tavaly hunyt el Gajnok Rozália halmstadi és Szűcs Annamária göteborgi presbiterünk is. Utóbbiak 52, illetve 40 évesek voltak. 2007-ben összesen 11 halottunkat temettük, ezzel szemben a keresztelesek száma 6, az esketéseké 2 volt.

Az is megdöbbentő, hogy kétszer annyit temettünk, mint ahányat keresztelestünk, de ami ennél is sokkal szívfájdítóbb, hogy nem 11, hanem legalább 111 magyarunk halt meg Svédországban, de vagy hozzátartozó nélkül maradtak, vagy hozzátartozóik nem maradtak meg magyarnak. És nem 6, de legalább 66 magyar szülőktől származó gyermek született Svédországban, de ezek közül már csak minden tizediket keresztelek magyarul. S elhiszitek azt, hogy ebben a hatalmas tajgányi országban, a 30–35 ezernyi magyarunk között csak 3 gyermekünk az, aki konfirmandus korban van és konfirmálni szeretne – magyarul? „Majd megkérdezzük gyermeküktől, hogy akar-e konfirmálni? – hangzik sokszor a meg sem gondolt válasz egy-egy szülő szájából. Mert a szülők többsége, de főként ez a társadalom bizony szabadelvűen nevelte a kis „világfit”, s már kisgyermek kora óta ő mondta meg, hogy akar-e enni, akar-e aludni, akar-e tanulni, s mit akar tanulni? Aztán akar-e konfirmálni, akar-e házasodni, s feleségül Julcsát vagy Jóskát akarja-e választani? Akar-e magyarul tanulni, a magyarságról tudni, s akar-e családjáért, közösségéért, gyülekezetéért, népéért és nemzetéért esetleg valamit áldozni is? A számok kegyetlenül őszinték tudnak lenni, s ezek alapján mondjuk az őszösvetségi íróval együtt: bizony „elveszett a mi reménységünk”.

Gazda József író mutatott rá, hogy a magyarság szinte mindenütt a nagyvilágon önfeladó lett. A jelenség immár globális. Sok helyről már „kivágattunk”, s ahol még vagyunk, tán onnan is kivágatunk hamarosan...

Nos, ez az a közeg, világszerte, az elveszettségnek, a reménytelenségnek és a kivágatásnak közege, amelyben élünk és dolgozunk odahaza, a Kárpát-medencében, vagy élünk és szolgálunk itt kint, például Svédországban. Az itt és ilyen körülmények között végzett munkáról, szolgálatról kell számot adnunk most is, a 2007-dik esztendőről szólva. A részletes adatokat a mellékletek tartalmazzák.

Összegzőképpen: istentisztelet összesen 132 volt tervbe véve, ezek közül – különböző okok miatt – 9 elmaradt. 123 istentiszteletből 116-ot Svédország 12 gyülekezetében, 3 istentiszteletet Észtországban, 2 istentiszteletet pedig Finnországban tartottunk. A nyári szabadság idején 2 alkalommal a müncheni református gyülekezetben szolgáltam. Ezekon kívül: temetési istentisztelet volt 11, keresztelek volt 6, esketés volt 2. Konfirmációs felkészítőn a tavalyi 6 után idén már csak 2 gyermekünk vett részt, összesen 56 óra időtartamban; gyermek- ifjúsági- és felnőtt-táborozáson összesen 15 napon át volt lelkesítő jelenlét. Az év folyamán vendéglelkészünk volt a Felvidékről Écsi Gyöngyi, Erdélyből pedig Demeter József, akik összesen 7 alkalommal helyettesítettek. A felvidéki Nagy Gábor és neje, Komáromi Zsuzsa az Anyanyelvi tábor meghívottai voltak. Családlátogatáson 32 alkalommal vettem részt, összesen 118 személyt elérve; beteg- és kórházlátogatások száma 9; rendszeres bibliaórákat Tóth Lajos vezetésével Malmöben tartanak; alkalmi áhítatokra táborozások és

látogatások idején került sor. Istentiszteleteinken az év folyamán megközelítőleg 4390 lélek vett részt, ebből 570 élt úrvacsorával. Más – egészben vagy részben egyházi szervezésű – rendezvényeinken és alkalmainkon résztvevők össz száma viszont 61 30 lélek. Sokszáz órára rúg a telefonon vagy újabban a számítógépen keresztül tartott kapcsolatok/beszélgetések időtartama, és legalább 2500-ra tehető az interneten keresztül érkezett tájékoztatások, levelek, kérések, felhívások stb. száma, amelyekből körülbelül 450–550 kerül megválaszolásra. A szolgálatban eltöltött napok száma 267 volt, ezekből 85 a lakóhelytől távol eső helységeken. Az egyházi tulajdonú gépkocsival az év folyamán a lelkész 60.430 km-t utazott, kivétel nélkül szolgálati célból. Új Kéve című egyházi lapunkat 2007-ben is 4-szer adtuk ki, alkalmanként 24 oldalas terjedelemben, 1000 példányban, s ezeket átlagosan 775 svédországi címre postáztuk. A maradék példányok a szomszédos északi- és balti államokbeli, nyugat-európai és kárpát-medencei gyülekezetekhez, egyházi és kulturális intézményekhez kerülnek. Sokan értesülnek rólunk a www.keve.se című honlapunk révén, mely napra kész információkkal szolgál egyházi közösségünk életét illetően. A kapcsolattartást szolgálják a külföldön megrendezésre kerülő gyűlések, konferenciák, táborok vagy találkozók. Nemzetközi egyházi rendezvényen 2007-ben csak két alkalommal vettünk részt: a húsvét nagyheti Presbiteri Konferencián, valamint a Protestáns Szövetség őszi összejövetelén. Lelkészkollegákkal, püspökökkel, más egyházi személyekkel való egyéni találkozásokra viszont 19 esetben került sor.

A számok tükrében valahogy így fest egyházi tevékenységünk. Ezekből viszont egyáltalán nem kapunk választ arra, hogy az elveszettségnek, a reménytelenségnek és a kivágatásnak előbb már vázolt közegében mi az, amit az egyház tenni tud, és mi az, amit meg is tesz?

A magyarvalkói három kopjafa egyikének felirata Ezékieltől származik. Az Úr ráteszi kezét a prófétára és kiviszi őt egy csontokkal megrakott völgybe. Megkérdi a prófétát: Embernek fia! vajjon megélednek-e ezek a tetemek? „Ő pedig így válaszol: Uram Isten, te tudod! Az Úr újból megszólítja a prófétát: „Mondjad e tetemeknek, így szól az Úr: Ímé, én bocsátok ti belétek lelket, hogy megéledjete. És adok reátok inakat, és hozok reátok húst, és bőrrel beborítlak titeket, és adok belétek lelket, hogy megéledjete, és megtudjátok, hogy én vagyok az Úr.” Ezékiel úgy cselekszik, amint az Úr mondja neki, és nagy zúgás meg zörgés közepette a csontok „egybenemenék”, inak és hús nevedekett rajtuk, és bőr borította be azokat. Az Úr parancsára ezután Ezékiel ismét prófétál, és a négy szelek felől előjön a lélek, „és beléjük méne a lélek s megéledének, s állának lábaikra, felette igen nagy sereg.” És monda az Úr Ezékielnek: „ezek a tetemek az Izrael egész háza. Ímé, ezt mondják: *Elszáradtak a mi csontjaink és elveszett a mi reménységünk; kivágattunk!* Annakokáért prófétálj, és mondjad nekik: Ímé, én megnyitom a ti sírjaitokat és kihozlak titeket sírjaitokból, én népem! s beviszlek titeket Izrael földjére. *És adom az én lelkemet belétek, hogy megéledjete,* és leteszlek titeket a ti földetekre, és megtudjátok, hogy én, az Úr, szóltam és megcselekedtem, ezt mondja az Úr Isten.”

Ezékielek vagyunk, külön-külön a magunk idejében, a magunk országában, a magunk népe között. Lelki szemeink előtt mi is már látjuk a csontokkal megrakott völgyet, ahova eleink kerültek, s ahova

tán mi is kerülünk. Ezékielhez hasonlóan mi is halljuk saját népünk jajszavát: *Elszáradtak a mi csontjaink és elveszett a mi reménységünk; kivágattunk!*

A kérdés viszont ez: Ezékielhez hasonlóan halljuk-e vajon mi is a folytatást? Azt a folytatást, amelyben az Úr így szól: „Megnyitom a ti sírjaitokat és kihozlak titeket sírjaitokból, én népem!” Vajon hisszük-e, valljuk-e, hogy Istennek népe vagyunk. Vajon bizonyosságot teszünk-e Istennek eme ígéretéről a mi elkeseredett és már jövőt sem látó népünk előtt és között? Elmondjuk-e neki, hogy ezt mondja az Úr: „*És adom az én lelkemet belétek, hogy megéledjete, és leteszlek titeket a ti földetekre, és megtudjátok, hogy én, az Úr, szóltam és megcselekedtem.*”

Vajon hirdettük-e, hirdetjük-e Ezékielhez hasonlóan mind ezeket?

A magyaralkói templomkert középső kopjafáján levő idézet az Apostolok Cselekedeteiről szóló könyvből való. Pál apostolt meg akarják ölni zsidó honfitársai, akik benne árulót látnak. Végül Felix római helytartó az, aki Caeszareába zárva megmenti őt. Pál elmondja Félixnek, azért vádolják, mert hirdeti Krisztus halottak közül való feltámadását, s hozzászói: „Reménységem lévén az Istenben, hogy a mit ezek maguk is várnak, lesz feltámadásuk a halottaknak, mind igazaknak, mind hamisaknak.” Pál reméli, hogy amivel őt most vádolják, s amit ellenségei maguk is várnak, szeretnének, tudniillik a halottak feltámadását, egyszer majd megtapasztalják mind, igazak és hamisak egyaránt. Ugyanis minden ember, igaz és hamis is meghal egyszer. És minden ember, igaz és hamis is feltámad a halálból, hogy a nagy ítélőbíró előtt megállva majd számot adjon földi életéről. Az igazak jó reménységgel élhetnek aziránt, hogy a Jézus Krisztus érdeméért, az öbelé vetett hit által Istentől elnyerik az örökéletet, az üdvösséget.

Ezékiel mellett Pálok is vagyunk külön-külön a magunk idejében, a magunk országában, a magunk népe között. Hozzá hasonlóan vajon megvan-e a mi reménységünk Istenben, hogy lesz feltámadásuk a halottaknak? Mert ha megvan ez a reménységünk, akkor azt is számításba kell vennünk, hogy igazak és hamisak egyaránt feltámadunk és megállunk majd a nagy ítélőbíró előtt. Vajon hirdettük-e, hirdetjük-e Pálhoz hasonlóan ezt is kitartással?

Amint egykor a prófétát, úgy minket is megkérdez majd az Úr: „Embernek fia! vajon megélednek-e ezek a tetemek?” Ezékiel akkor így válaszolt: Uram Isten, te tudod!

Vajon megélednek-e ezek a tetemek? Vajon életre kel-e még az elveszettségnek, a reménytelenségnek és a kivágatásnak közegeiben élő népünk, s benne mi magunk, itt, ez északi tájakra sodródott lelkek? Megáll-e apadásunk, döbbenetes mértékű beolvadásunk, az utánunk következő nemzedékek nyelv- és identitásvesztése? És mi az, amit mindezek megakadályozásáért, a folyamatok visszafordításáért tennünk kell?

A magyaralkói templomkert harmadik kopjafája arról tudósít, hogy az „e helyen talált csontkamra maradványait kijavítottuk...” Kopjafát állítottunk...

Mit gondoltok, mi mit teszünk most Tångagárdén? Az e helyen talált maradványokat kijavítjuk, és kegyeletünk jeléül, nem kevésbé emlékeztetőül jeleket állítunk az időben. Hogy emlékeztessünk arra az Úrra, aki eleinket megtartotta, aki minket is eddig megtartott, megtartott az Úr 2007. esztendejében, s aki most is megkérdi tőlünk: „Embernek fia! vajon megélednek-e ezek a tetemek?” S mi mit válaszolunk?

Rendíthetetlen hittel és bizakodással ezt: Uram Isten, te tudod! Uram Isten, te tudod!

Molnár-Veress Pál lelkész

Kányádi Sándor

NYÁRI ALMA ÜL A FÁN

Nyári alma ül a fán,
fa alatt egy kisleány.
Néz a kislány föl a fára,
s le az alma a kislányra.
Nézi egymást mosolyogva:
lány az almát, lányt az alma.
Gondolkozik, mit tehetne,
áll a kislány lábujjhegyre,
nyúlánkozik, ágaskodik,
ugrik, toppan, kapaszkodik.
De az alma meg sem moccan,
csak mosolyog a magasban.
És a kislány pityeregve
csüccsen, huppan le a gyepre.
Lomb közt szellő szundít csendben,
de a sírásra fölserken,
sajnálkozva néz a lányra,
és az ágat meglóbálja.

S hull az alma, öröme,
pont a kislány kötőjébe.

SOMVIRÁGGAL, KAKUKKFÜVEL

Somvirág, somvirág,
aransárga a világ.
Kakukkfű, kakukkszó,
kirándulni volna jó:
fűzfásipot faragni,
fűzfalóval lovazni,
árkon-bokron átal,
háton hátizsákkal,
menni, mendegélni,
este hazatérni:
fűzfalovon kocogva,
fűzfásipon tutogva,
somvirággal, kakukkfűvel,
kakukkszóval, tele szívvel.

A Tàngagárdéhez egy futamatnyira levő Trogared-kápolna

A szószéken Dr. Fabiny Tamás püspök

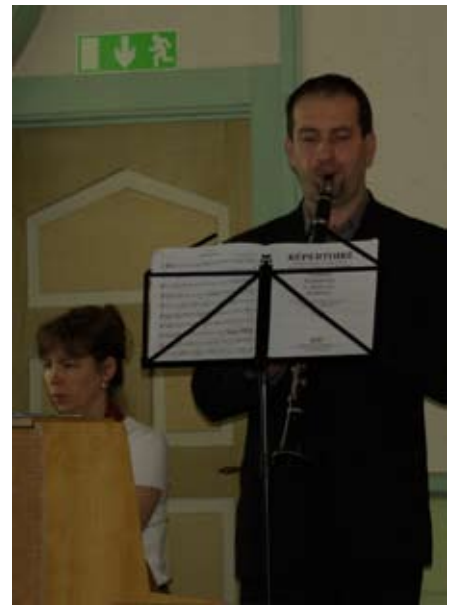
A február 29. – március 2. közötti konferencia záró istentiszteletére Laetare vasárnapján, március 2-án került sor a Tàngagárdéhez közeli Trogared-kápolnában, ahol mintegy nyolc maréknyi lélek gyűlt össze meghallgatni Dr. Fabiny Tamás püspök igehirdetését. A Jn 6,1–15-ben leírt kenyérszaporítás története alapján arra hívta fel a figyelmet, hogy Urunk mindig gondoskodik rólunk, de egyúttal feladatot is ró ránk. Ahogyan a feladattal korábban megbirkózni képtelen tanítványok egy kicsiny fiú öt árpakenyerével és két halával el tudtak indulni, úgy nekünk is szolgálni kell a magunk javainak megosztásával a rászorulóknak között. Amink van, azt ne magunknak kuporgassuk, hanem osszuk meg jó szívvvel másokkal. Jó útravaló volt ez az ismét szétszéledő nyájnak: gondoskodjunk elsősorban a ránk bízottakról, de erőnk szerint gondoskodjunk másokról is, hiszen rólunk is gondoskodik az Isten. Az úrvacsora alkalmával megtört és szétszott kenyér Krisztus urunk áldozata mellett az általunk meghozandó áldozatra is emlékeztetett.

Útravaló

messzi földön vándorló lelkeknek

Bevonulás az istentiszteletre

Lőcsei Gyöngyi és Sámuel zongora-fuvola játéka

Nyolc maréknyi gyülekezet a Trogared-kápolnában (Az oldal minden felvételét Tiglezán József készítette.)

László Béla
ET elnökségi tag, göteborgi felügyelő

Tóth Ildikó
főjegyző, sölvesborgi felügyelő

Dr. Sebestyén Gábor
főgondnok, stockholmi felügyelő

Dr. Fabiny Tamás
magyarországi evangélikus püspök

Bán István
az észtorzsági gyülekezet felügyelője

Gaal András
jönköpíngi felügyelő

Rehó István
västerási felügyelő

Mátyás István
borási gondnok

Fent: a Gyülekezeti Otthon főépületének a Tolken-tóra néző keleti homlokzata – a f

Bodoni Dénes János
halmstadti presbíter

Németh Arthúr
malmői presbíter

Tiglezán József
stockholmi pénztáros

Tiglezán Csilla
stockholmi küldött

Szentei Barnabás
jönköpíngi presbíter

Valaszikai József
sölvesborgi presbíter

Valaszikai Júlia
sölvesborgi presbíter

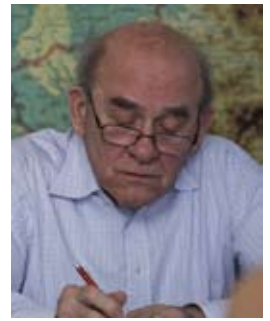
Molnár-Veress Pál
a svédországi gyülekezetek lelkesze

Jordáky Béla
főfelügyelő, az Egyháztanács elnöke

Pitlik Pálházi Katalin
ET elnökségi tag, malmói felügyelő

Pap Iván
kincstárnok

**STÁNS GYÜLEKEZETI OTTHONBAN
MŰKÖDŐTÁRSASÁG RESZTVEVŐI**
(*ef és Bán István készítették.*)

Csiszár Katalin
borási presbiter

Nagy Gábor (Bigus)
a finnországi gyülekezet felügyelője

február 29-i érkezéskor. Lent: kilátás a Tolken-tóra – másnap, március 1. reggelén.

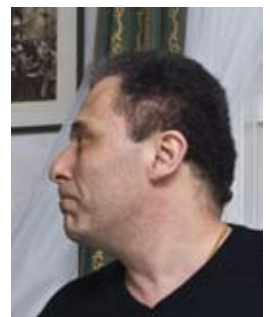
Spáda Ildikó
szeretetszolgálat orsz. megbízottja

Spáda János
vázjói felügyelő

Farkas Edith
malmói presbiter

Deák György
borási felügyelő

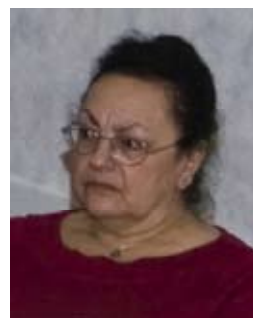
Újvári Csaba
sölvesborgi presbiter

László Edith
göteborgi presbiter

Kehl Károly
helsingborgi presbiter

Dr. Sebestyén Mária
stockholmi küldött

Dorián Emil
sölvesborgi presbiter

Fent: a göteborgi Norvég Tengerésztemplom. Balra: Fabiny püspök a templom szószékén.

Jelképes

Több szempontból is jelképes volt a március 2-án, Laetare vasárnapjának délutánján Göteborgban megtartott istentisztelet. Először is jelképes volt azért, mert Göteborgban, tehát Svédországban, a Norska Sjømanskyrkában, a

norvég tengerésztemplomban, magyarul szólalt meg az ige! Másodszor jelképes volt azért is, mert egy a mai Magyarországról érkezett püspök az egykori, a történelmi Magyarország majd minden területéről, így az anyaországból és a tőle elszakított Felvidékről, Kárpátaljáról, Erdélyből és Délvidékről is elszármazott hívekből álló gyülekezetnek prédikált. Nem utolsó sorban jelképes volt a göteborgi istentisztelet azért is, mert Göteborgban Dr. Fabiny Tamás személyében egy evangélikus püspök egy többségében reformátusokból, kisebb részben evangélikusokból, de unitáriusokból is álló olyan protestáns gyülekezetben szolgált, melynek istentiszteletein mindig szép számmal képviseltetik magukat az immár közel tíz éve önálló magyar lelkész nélkül maradt magyar-ajkú római katolikus hívek is. Talán mégsem véletlen az, hogy erre a több szempontból is jelképes, több szempontból is ökumenikus istentiszteletre abban a Svédországban került sor, ahol Nathan Söderblom, az ökumenikus mozgalom egyik legjelentősebb zászlóvivője élt és munkálkodott.

Fabiny püspök a helyi lelkésszel a göteborgi magyar híveket – itt éppen a legfiatalabbakat – köszönti

A göteborgi Norvég Tengerésztemplomban tartott magyar istentisztelet résztvevőinek egy csoportja (Az oldal minden felvételét Bán István készítette.)

A Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség idén március 1-én tartotta hagyományos évi Küldöttközgyűlését, amelyen hivatalból részt vettek a társgyülekezetek képviselői, az Egyháztanács Elnökségének tagjai, az országos pénztáros (régí szép szóval: kincstárnok), a szeretetszolgálat országos megbízottja, továbbá meghívott vendégként Dr. Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház külkapcsolatokkal megbízott püspöke, valamint az észtországi és finnországi magyar gyülekezetek vezetői.

Napirenden szerepelt a lelkési jelentés, a főfelügyelő beszámolója, továbbá a Presbiteri Konferenciáról, a Protestáns Szövetség közgyűléséről, az Ige és anyanyelv versenyről, az Anyanyelvi táborról, a Magyarok Világszövetségéről, a Tángagarde Gyülekezeti Otthon Alapítvány és Intézőbizottsága tevékenységéről és a szeretetszolgálatról szóló beszámolókat, az országos pénztári és a revizori jelentések meghallgatása, ezek megtárgyalása.

A Küldöttgyűlés a jelentéseket és beszámolókat elfogadta, és a könyvvizsgálók jelentéseinek alapján az előterjesztőknek megadta az anyagi felelősség alóli felmentést a 2007. évre vonatkozóan.

Ezek után Pap Iván kincstárnok ismertette a 2008. évre vonatkozó költségvetési tervezetet, kiemelve, hogy a svéd állami és egyházi segélyek immár évek óta drasztikus mértékben csökkennek, s idén működőképességünk határára értünk. Az ideai adatokat a 2000. év adataival vetette össze, amely évben a svéd egyház és állam szétválása következtében a mi egyházi közösségünk az önállósodás útjára kényszerült állni.

Ennek első lépése az volt, hogy a Svéd Egyház megszüntette a keretében addig fennállott magyar lelkési állást. Amíg alkalmazott egy magyar papot, azt lehetett mondani, hogy a magyar hívektől az adóhivatal által levont egyházadó részben visszatérül a magyar gyülekezetek javára, de így ez az összeg teljes egészében a Svéd Egyháznál maradt.

A második lépés az volt, amikor a magyar gyülekezeteket kötelezték, hogy önálló felekezetként, mint „registrerad trossamfund” jegyeztessék be magukat. Aki nem jegyeztette be magát, elesett az államtól kapott működési segélytől. Aztán kikötötték, hogy a bejegyzett felekezetek csak azokat tekinthetik tagjaiknak, akik hozzájuk fizetik be egyházadójukat!

Az adóhivatal a magyar hívek egyházadóját a személyi jövedelemadóval együtt ezután is levonta, csakhogy azt nem a magyar gyülekezeteknek, hanem továbbra is a Svéd Egyháznak adta. Azt persze lehetett kérvényezni, hogy valaki kilépjen a Svéd Egyházból, s ezután oda ne fizessen több adót, viszont az adóhivatal azt már nem vállalta, hogy összegyűjtse a magyar hívek egyházadóját, s azt a magyar gyülekezetek számára eljuttassa. Sokan éltek a kilépés lehetőségével, s így mentesültek a (svéd egyházi) adófizetés alól, viszont arra már nem volt gondjuk, hogy amit kilépésük árán „megtakarítottak”, azt az összeget ezentúl önkéntesen befizessék a magyar gyülekezetnek.

Sokan úgy érezték, hogy döntés elé kényszerültek: lépjenek-e ki a Svéd Egyházból vagy sem? – Nem lépünk ki, mert a svédok voltak azok, akik menekülteként befogadtak! Nem lépünk ki, mert házastársunk svéd, mert svéd templomban, svéd pap esketett, vagy gyermekeinket svéd pap keresztelte, rokonságunk többsége már svédekből áll, gyermekeinkkel és

Házunk tája

avagy: miről tárgyaltunk, milyen döntéseket hoztunk évi küldöttközgyűlésünkön?

unokáinkkal már svédül beszélünk stb. Minket ne akarjon senki a svédekkel szembeállítani! - érveltek innen vagy amonnan. Látva a „régiek” jó részénél ezt a svédok iránti – egyébként szép és megbecsülendő – lojalitást, úgy döntöttünk, hogy a svédekhez egyházadót fizető magyarjainkat teljes értékű tagjainknak tekintjük. A Svéd Egyház éppen ezt a helyzetet felismerve döntött úgy, hogy ha nem is alkalmaz újból egy magyar

lelkészt, de a magyar hívek által öhozzája befizetett egyházadóból – segély formájában – nekünk visszajuttat egy részt. 2000-ben a magyarok által befizetett adónak kb. egyötödét (tehát 20%-át) kaptuk vissza. Ma ez már kevesebb, mint 9%! A megvonás négy évvel ezelőtt kezdődött, amikor is 2004-ben már csak 93%-át, majd 2005-ben 70%-át, 2006-ban 60%-át, 2007-ben 54%-át kaptuk a 2000-ben nekünk megítélt támogatási összegből. A juttatás 2008-ban 44%-a annak, amit 2000-ben kaptunk.

Pap Iván kincstárnok rámutatott, hogy a svéd egyházi segély mellett az SST révén folyósított állami működési segély is lecsökkent, 61%-ra, s közben a magyar hívek hozzájárulása a nyolc évvel ezelőttinél már csak 76%-a. Ma a 2000. évi költségvetésnek 51%-ából kell gazdálkodnunk. A valóságban ez azt is jelenti, hogy a magyar lelkész számára hat éve nem telt fizetésemelésre, így jelenleg svéd lelkész kollégái átlagfizetésének csak 75%-át kapja, de most még ez is veszélybe került.

A Küldöttgyűlés mérlegelte az egyházadó emelését. Egyesek eltanácsoltak ettől, mások arra mutattak rá, hogy ha szinte mindegyik svédországi egyház és felekezet tagjai képesek az adó alá eső bruttó évi jövedelmük 1,0 – 1,5 – 2,0 – 2,5 – 3,0 %-át egyházadóként befizetni, akkor mi miért ne volnánk képesek egy 0,5%-ot befizetni?!

Pap Iván kincstárnokunk már régen javasolt egy új díjszabás-rendszert, s most, a Küldöttgyűlésen tárgyalásra bocsátotta, ajánlva „a JÖVŐ érdekében”. Ennek értelmében a fenntartás/támogatás mértéke:

A) Nyugdíjasok, diákok, stb., minimum	500 korona/év
B) Átlagos keresetűek, minimum	1.500 korona/év
C) Átlagon felüli keresetűek, minimum	3.000 korona/év

A tervezet az alkalmi szolgálatokra is kiterjed:

Keresztelő

Mindenkinek díjtalan, ha a rendszeresített istentisztelet keretében zajlik. Amennyiben ezen kívül történik, akkor a lelkész útiköltségét és napidíját tagnak és nem tagnak egyaránt meg kell fizetnie.

Esketés

Támogató/fenntartó tagok részére ingyenes, ha istentisztelet keretében vagy az illető szolgálati úthoz köthetően zajlik. Eltérő esetben a lelkész útiköltségét és napidíját meg kell fizetni. Nem tag számára a szertartásért az egyháznak előre 5.000 korona díjat kell fizetni, szükség esetén útiköltséget és napidíjat is.

Temetés

Elhunyt tag temetése ingyenes, ha az időpont aktuális szolgálati úthoz köthető. Ha nem, akkor az útiköltséget és napidíjat a hozzátartozók megtérítik. Ha az elhunyt nem volt egyháztag, a szertartásért előre 5.000 korona díjat kell fizetni, szükség esetén útiköltséget és napidíjat is. Megjegyzés: Fenntartó/támogató tagnak az minősül, aki legalább 3 éve fenntartást/támogatást fizető tagja közösségünknek.

Az egyházadómértékéhez és a díjszabásokhoz már a küldöttgyűlésen több hozzászólás volt, de végül az Egyháztanács Elnöksége felhatalmazást kapott, hogy az utólag még beérkező javaslatokat is figyelembe véve, maga alakítsa ki a végleges értékeket ill. feltételeket.

Hasonló a helyzet egy elkészült „leprellő” tervével is, mely tájékoztatást ad közösségünk múltjáról, a szolgálati helyekről, a gyülekezeti vezetők elérhetőségéről, Új Kéve című folyóiratunkról, a www.keve.se című internetes honlapunkról, információkat közöl az egyháztagságról, az egyházadóról, az egyházi szolgálatokról, különféle díjszabásokról, s tartalmaz egy elkülöníthető (levágható) és kitöltve visszaküldhető jelentkezési adatlapot. Terv szerint ezt minden elérhető svédországi magyar címre kiküldjük, s juttatunk belőle a gyülekezeti felügyelőkhez, de a stockholmi magyar és a budapesti svéd nagykövetségekre is. A kiadvány remélhetőleg a második negyedévben kiküldésre kerül.

A Küldöttgyűlés nagyra értékelte a Tángagardei Gyülekezeti Otthonban az elmúlt évben elvégzett állagmegőrzési és javítási munkálatokat, s külön értékelte azt, hogy Jordáky Béla az Intézöbizottságra eső feladatok zömét is intézte, amellet, hogy az Alapítvány elnökére eső teendőket is ellátta, annak könyvelését rendezte, pénzügyeit intézte. Javítani kell az Otthon nyilvántartási gyakorlatán, és vissza kell térni az 1993-ban már elfogadott és gyakorlatba ültetett, de a későbbi években feledésbe merült bérleti szerződési rendszerhez. A Küldöttgyűlés felhatalmazta az Egyháztanács Elnökségét, vizsgálja felül és szükség esetén pontosítsa az Otthonnak a SMOSZ-szal korábban kötött bérleti szerződését, tisztázva bizonyos elvi és gyakorlati kérdéseket (pl. a „kölcsonösség elvét”, az alkalmankénti díjszabás vagy az évi egyszeri befizetés rendszerének előnyeit és hátrányait). A Küldöttgyűlés megállapította, hogy az Intézöbizottság kiegészítésre szorul. Addig is, Jordáky Béla felkérte Molnár-Veress Pált, hogy vállaljon át néhány – az Intézöbizottságra tartozó, eddig mégis őáltala elvégzett – feladatot,

ezáltal mentesítve őt. Sebestyén Gábor az Otthonban levő nagy értékű, de fűtésre használhatatlan, ugyanakkor az összeomlás veszélyének kitett díszes csempekályhák értékesítési lehetőségét vizsgálta. Ez ügyben járt a Rörstrand linköpingi múzeumában, a közeljövőben pedig műértők bevonásával, esetleg helyszíni szemlével egybekötte szeretné folytatni és eredményessé tenni a megkezdett tájékozódást.

Az egyéb témák kapcsán, a Duna TV honlapján olvasható közleményre reagálva, mely szerint a magyar kormány meg akarja szüntetni a Duna TV-t, a Küldöttgyűlés felhatalmazta az Egyháztanácsot, hogy Közösségünk nevében haladéktalanul írjon tiltakozó levelet, s azt juttassa el az illetékes magyar döntéshozó szervekhez: a miniszterelnökhöz, a köztársasági elnökhöz és a házelnökhöz. Lapzártáig a Miniszterelnöki Hivataltól már válasz is érkezett, amelyben a beolvasztásról vagy megszüntetéséről szóló hírt cáfolják. A Küldöttgyűlés tagjai a most kibontakozó, Benes-dekrétumok elleni tiltakozó akcióban való egyéni részvételre buzdítják a gyülekezeti és egyesületi tagokat.

Befejezésül Fabiny püspök úr szölt a szórvány-gyülekezetek és a hazai egyházak viszonyának pozitív alakulásáról, s meggyöződését fejezte ki, hogy a Svéd Egyház érsekénél teendő látogatása egyházi közösségünkre nézve is pozitív eredményt hoz. Örömmel nyugtázta, hogy a megnehezült külső körülmények ellenére a svédországi közösségben életerőt és tenniakarást lát. Többek között ennek is tudható be az, hogy Molnár-Veress Pál a szolgálatot jó kedvvel tudja végezni, hiszen az Egyháztanács és a presbitériumok tagjaiban mindig hathatós támaszra talál. A Küldöttgyűlés örömmel nyugtázta, hogy Palcsó Attila felvidéki ref. lelkész fél éves svédországi tanulmányai alatt felajánlotta lelkészi szolgálatait közösségünknél. A szolgálatokról Molnár-Veress Pál lelkész majd személyesen egyeztet a felvidéki kollégával. A konferencia hálaadó istentisztelettel zárult.

CSALÁDI KRÓNIKA - KERESZTELÉS -

Andersen Noah Bent szülei és a keresztelő lelkész

ANDERSEN, NOAH BENT, szül. 2007. november 6-án Londonban, aki Andersen (Nágel) Katalin (1976-12-20 Budapest, ref.) és Andersen Nicholaj (1974-11-03 Malmö, ev.) gyermeke, 2008. február 16-án a Lundi Dómtemplomban Molnár-Veress Pál lelkész által megkereszteltetett. Keresztszülei: Wikman Pernilla (1976-12-14, ev.) és Broberg Jimmie (1988-02-08, ev.)

Szabó Lőrinc

HAJNALI RIGÓK

Hajnali négykor bekiabáltak,
ahogy a torkukon kifért,
(bár az ablak alatt a fáknak
zord kucsmáiba alig ért,
még nem is ért új fénye a napnak)
s mint a bolondok, úgy kacagtak,
kurjongattak az ablak alatt vad
vigadozásban a kerti rigók.

Hajnali négykor e szárnyas égi
korhelyek dala vert ma fel.
Micsoda hangok csetepatéi!
Füttyök, sípok, ezer meg ezer!
Bosszantott ez a csibészlárma,
de a szívem nemsokára
együtt dalolt, egy nótára
vert veletek, buta sárgarigók.

S mintha én volnék a hajnal,
mintha én volnék a kert,
úgy megteltem e friss zsvajjal,
úgy telezengett az irigyelt
állati jókedv bölcsessége,
hogy valami könnyű égbe,
földöntúli békességbe
vittek, emeltek a földi rigók

Hajnali négytől harsogott a
korhelynóta az ablak alatt;
úgy zengett az a dal, hogy azóta
nélküle is csupa fütty a nap;
csupa fütty, pedig elhallgattak
s reggelre emlék maradt csak,
hogy milyen éktelenül mulattak
a hajnali kertben a sárgarigók

Beköltöztek az első lakók

Közös helyiségek a Magyar Szenior Otthonban

Idén február elsején végre megnyílt a Magyar Szenior Otthon a stockholmi Gröndalban. Az első kilenc lakó már be is költözött, közöttük öt idős magyar.

A szépen felújított lakásokban és a barátságos közös helyiségekben mindenki nagyon jól érzi magát. Igyekeztünk betartani, amit a leendő lakóknak ígértünk. Van sok magyar tévécsatorna a közös tévésobában, és két magyarul beszélő személy látja el a rászoruló lakóink házi gondozását. A hetedik emeleti lakásokba április elsejével költöznek a lakók.

Csalódást jelent számunkra, hogy a vártnál kevesebb idős magyar kíván beköltözni az otthonba. Reméljük, hogy ez a rövid kis hír és a mellékelt képek, vagy egy személyes látogatás felkelti az érdeklődést.

A lakásokba az ország bármelyik részéről be lehet költözni, mert mindenkinek saját bérleti szerződése van. A közös helyiségeket pedig igény szerint használja mindenki. A magyar nyelvű házi segítség (hemtjänst) biztonságot jelent a magyar idősök számára, mert nemcsak anyanyelvükön tudnak beszélni a gondozókkal, hanem mindig ugyanazok a személyek segítenek a rászorulóknak.

Azok számára, akik a jövőben kívánnak maguknak vagy valamilyen hozzátartozójuknak helyet biztosítani az otthonban, vagy az iránt érdeklődnek, hogy miként alakul a Magyar Szenior Otthon helyzete, vagy egyszerűen csak támogatni szeretnék ezt a kezdeményezést, lehetőségük van „B” részvények vásárlására.

Várjuk az érdeklődőket!

Telefon: 08-410 016 02; e-mail: ungersktseniorboende.ab@telia.com

Palotai Mária

Kényelmes lakrészek, gyönyörű környezet

HAGYOMÁNYAINK VÉDELMEBEN

Az ÚJKÉVE legutóbbi számában a karácsonyi béke kedvéért elnapoltam a *politikai korrektség*nek nevezett istencsapása további szapulását, miután eljutottam annak fölismeréséig, hogy éppen ez a bűnös a különböző kultúrák békés egymás mellett élésének megakadályozásában. Kompromisszumokat ugyanis nem tűrve, csak a rideg jogvadászatot szem előtt tartva s a demokratikus államot megnyergelve ráerőszakolja akaratát a többségre, egy atomizált világot teremt maga körül, melyből egymás után tűnnek el az életet színessé, otthonossá tevő hagyományok, mint például a iskolai évszárók templomban tartása, mert az – úgymond – sérelmes a másvallásúakra és a „sevallásúakra” nézve (ahogy Határ Győző nevezi az agnosztikusokat, köztük önmagát is). Közönséges halandó vitába se szállhat a PolKor aktivistáival, a média előzékenyen kiszolgálja őket; viszont ők bárkitől megvonhatják a szólás-szabadságot.

Érthető örömmel olvastam hát a Svenska Dagbladet 2007. dec. 18-i számának „Brännpunkt” (gyújtópont) rovatában Jan Björklund, a liberális néppárti iskolaminiszter kijelentését: „Semmi akadály, hogy az iskola a templomban tartsa a karácsonyi félévszárót”. Az ombudsman véleményével vitakozva így folytatja: „Számomra mesterkéltnek tűnik kulturális örökségünknek és iskoláink szekularizáltságának szembeállítása. Tartsák csak a templomban az évszárót, ahol helyileg emellett döntenek!” A tanügyi hatóság megengedhetőnek tartja ezt a szokást, míg a hagyományon, az ünneplésen és a társas együttléten van a hangsúly, nem pedig a vallási jelleg. Sok helyütt évszázados hagyomány ez, nem volna helyes, ha az állam megtiltaná. „Nem hiszem, hogy a tolerancia erősödését szolgálják, ha kulturális hagyományaink felszámolására határoznánk el magunkat. Ellenkezőleg, ez nagy kockázattal jár. Ha annak, hogy nagy számú új svédet fogadunk be hazánkba, az volna a következménye, hogy az őslakoságnak saját hagyományai kigyomlálásától kell tartania, a nép a bevándorlás ellen hangolódna. A Svédországban élő fajgyűlölők máris azt állítják, hogy a bevándorlás saját kulturális örökségünk föladásához vezet” – érvel a miniszter. Továbbá: „A mások iránti tolerancia nem jár együtt saját önazonosságunk feladásával. A tolerancia mások kulturális identitásának tiszteletben tartása, ennek fejében elvárjuk, hogy mások is respektálják a miénket.”

„Sohasem találkoztam olyan bevándorlóval, aki saját hagyományaink kiirtását követelte volna tőlünk. Ilyen álláspont propagálása inkább a svéd elit bizonyos képviselőire jellemző túlzott politikai korrektség megnyilvánulása” – mutat rá kerteles nélkül a miniszter, honnan fúj a szél, s így fogalmazza meg zárómondatában az integráció arany szabályát:

„Svéd hazánk olyan ország legyen, mely egyrészt toleráns a máshonnan érkezőkhöz, másrészt ápolja kulturális örökségét.”

Ritkaság, hogy valaki a hatalom képviselői közül a hagyományok mellett áll ki. Furcsa, de így van: e jogokra koncentrált globalizált világban a hagyományörzőknek ombudsmanjuk sincsen. Őket szabadon lehet sértegetni, hagyományaitak túlhaladottaknak, reakciósnak nyilvánítani, még akkor is, ha egy egész nemzet, vagy akár az egész emberiség magának vallja őket.

Idézek a múlt év áprilisi följegyzéseimből: „A PolKor erőinek teljes bevetésével folyik a házasság intézményének ostroma. Hamarosan tanúi lehetünk e ’nemi alapon diszkrimináló’ fellegrár elestének s lerombolásának. Mert csak arra megy ki az ostrom, hogy leromboltassék, mint Ausztria követelésére a magyar várak a Rákóczi-felkelés után. A nemi jogegyenlőségért küzdő RFSL megrendelésére elkészült a Hans Regner-féle javaslat, melyet a honatyák elé terjesztenek megvitatás és jóváhagyás végett, hogy kiküszöböljék a homoszexuálisoknak a svéd jogrendszerben máig fennálló ’diszkriminálását’, miszerint nekik nem dukál a házasság, ’csak’ a partnerség. Pedig nagy szó volt ez utóbbinak elérése is annak idején, hisz hajszálra ugyanazokat a jogokat s előnyöket biztosítja az egynemű pároknak, mint a kétneműeknek, s nemcsak a szekuláris állam részéről, hisz már a svéd egyház is hajlandó elismerni, sőt papjainak nagy része kész esküvőhöz hasonló szertartás keretében megáldani a ’partnereket’ (föltételezve, hogy a biblia Istene, Jézus Krisztusa, Szent Pálja is korunk követelményeihez igazította maradi negatív viszonyulását). Ám míg két elnevezés létezik, továbbra is fennáll a megkülönböztetés – érvelnek az ostrom vezérei, akiknél süket fülekre talál a hagyományokra, családra, gyermeknemzésre való hivatkozás, hisz a főérvre: az egymást kiegészítő, egymásba illő, egymásnak teremtett s egymást kereső nemi szervek kétféleségére immár hivatkozni sem lehet a PolKor súlyos megsértése nélkül.

Érthető, hogy nem az utóbbi érvet veti be a házasság védelmében a SVD 2007. március 26-i számának cikkírója, Per Olof Widell sem, hisz maga is ’homo’ s a ’Partnerség-Védő-Hálózat’ tagja. Annál tiszteletreméltóbb becsületes, józan érvelése, mellyel le akarná szerelni a harcosszervezetek kampányát a partnerség fogalmának törlésére és a házasság fogalmának ’nemi semlegesítésére’. Óva inti a politikusokat és a szekuláris államot: ne engedjenek e követelésnek, mely nemcsak az egyházat állítaná kínos választás elé, hanem a homoszexuálisok helyzetének is ártana, kitéve őket a megbántódott többség neheztelésének. ’Az egyház nem az állam ölebe’ – írja Widell – ’s ha Regner javaslatát megszavazzák a politikusok, az egyház kénytelen lesz lemondani esketési jogáról, a svéd nép számára pedig vége a pünkösdi és szentivánéji esküvőnek.’ Az élet egy színnel, a népelet egy hagyománnyal szegényebb lesz. A templomok egy újabb lépéssel közelebb kerülnek a teljes és végleges nyugdíjaztatáshoz, az iskolák évszáró ünnepeit máris

számúzná belőlük a PolKor, mert úgymond a közoktatás szekularizáltsága sérül a keresztény templomban; most pedig majd a fátyolos-mirtuszos menyasszonyok tűnnek el násznépükkel és eskető papjukkal együtt ennek az eredeti értelméből kiforgatott házasságnak bevezetésével.”

Szorogva figyelem a házasság körüli vitákat. Widell javaslatát természetesen már néhány nap múlva hevesen visszautasította az RFSL szóvivője, akinek esze ágában sincs holmi kompromisszum és engedékenység a társadalmi béke érdekében. Szerinte a svéd lakosság többsége máris a „nemileg semleges” házasság mellett van, s magától értetődőnek tartja, hogy az állam mint a többség képviselője leszavazza az akadékoskodó kisebbséget, az egyházat.

Erről jut eszembe: ahogy jó pár éve népszavazással döntött a svéd állam az atomenergia elfogadása vagy elvetése ügyében; méltányos volna ezt a kérdést is népszavazásra feltenni, csak így volna eldönthető, mit akar a többség. Elég fontos kérdés ez is, hisz a házasság fogalmának már nem is kiterjesztéséről, hanem robbantásáról van szó, ami egy kis nyelvi forradalommal is járna. Egy csapásra fölöslegessé, sőt a homo-párokra nézve megkülönböztetővé, tehát sérelmessé válnának olyan szavak, mint férj, feleség, menyasszony, vőlegény, férjhezmenés, nősülés, de még az apa és anya is, mert némely gyerekek az egyikből kettő is jutna, a másiból viszont egy sem, holott mindkettőhöz joga volna. Minek véljem leszbikus leányom vagy homoszexuális fiam „házastársát”? Menyemnek vagy vőmnek? A svéd nyelvnek *hustru, make, maka* szavát is ki kell majd iktatni mint sérelmet, hisz bár *akta par* lett a két hím vagy nő, kizárólag a semleges „élettárs” szó illik kapcsolatukra, nem a családi viszonyok ősidők óta érvényes megnevezései. Ami azt jelenti, hogy a „házasság” után sem „házások”, hanem partnerek.

A svéd parlamenti pártok közül immár csak a kereszténydemokraták nem hajlandók az eddig érvényben lévő házassági törvény megváltoztatására és a házasodás jogának egynemű párokra való kiterjesztésére. Persze támadják is ezért a pártot és vezetőjét Göran Hägglundot, aki legutóbb azzal érvelt, hogy ha a különműködés igényét kiiktatja az új törvény, nincs több értelme, hogy ragaszkodjék a házasság egyéb feltételeihez sem: miért tilalmazná akkor a testvérek, szülők-gyermek, kiskorúak nászát, a többnejűséget ill. többférjűséget és a csoportházasságot? Erre a nyomós érvre hivatkozik a DN egy bíróját: a házasságot éppen az emeli egyedi intézménnyé, hogy a gyermeknemzés és a fajfenntartás számára van hivatva keretet biztosítani, amihez egy férfira s egy nőre van szükség. Egy azonos nemű pár csak annyi joggal érezheti magát diszkriminálva, ha nem házasodhat, mint az a férfi, aki nem játszhat egy női válogatottban.

A homo-házasodás élharcosait ugyanaz a fanatizmus és türelmetlenség jellemzi, mint a középkori inkvizitorokat: büntetik, kiközösítik azokat, akik céljaikkal nem értenek egyet. Ez történt a kereszténydemokraták volt elnökével, Alf Svenssonnal: elintézett dolog volt már, hogy őt hívja meg díszvendégének a televízió egy jótékonyági sorsolás

alkalmával, ám az utolsó pillanatban levélben közölték vele, hogy a homoszexuálisok templomi esküvőjével kapcsolatos nézetei alkalmatlanná teszik őt erre a szerepre. „Eszerint maga a megboldogult Teréz tisztelendő anyja sem lehetne e sorsolás díszvendége” – méltatlankodik a fajgyűlölők s egyéb sötét alakok közé besorolt tekintélyes politikus. A mai újságban olvasom, hogy Íke Green után megint följelentettek egy papot „népcsoport elleni izgatásért”, mert aláírásokat gyűjtött az egynemű párok templomi esküvője ellen.

Odáig jutottunk, hogy már a szánkat sem merjük szóra nyitni, nehogy olyasmi találjon kipottyanni rajta, amire valaki felhördül és rendőrért kiált. Régi egyértelmű szavainkban sem bízhatunk: akármelyikbe beleköthet a politikai korrektség. Így járt nemrég a DN riportere, aki a „férfi” szót minden külön megjelölés nélkül „heteroszexuális férfi” jelentésben használta, mintha „homók” nem is léteznének vagy nem mennének férfi számba. Egy kutatásról beszámolva azt írta ugyanis, hogy a leszbikus nők agya férfi-módra reagál a nősagra, ami természetesen nem áll a homoszexuális férfiakra, riporterünk tehát burkoltan elárulta, hogy a heteroszexuális férfi reakcióját tartja normának, „férfiasnak”. Megfordult a fejemben, hogy a bírót, aki szóvá tette az újságban ezt a „bakit”, talán nem is beszélt komolyan, csak kifigurázta a polkor-akadékoskodást. Más riportereknél is látni véltem ilyen szándékot: kimutatni a nyelv s a kommunikáció, általában az emberi együttélés PolKor okozta ellehetetlenülését.

„Nemileg semleges házasság” („könsneutralt äktenskap”) – nem csak biológiai, hanem nyelvi képtelenség is. *Contradictio in adiecto* – így nevezi a logika: ellentmondás az egymás mellé állított fogalmak közt. A poetikában *oxymoron*nak hívják, aminek jelentése kb. „elmés ostobaság”, „szellemes blódség”. Olyan, mint a „fából vaskarika”, a „fagyos tűz” (vagy „izzó jég”). A nemi kétféleség hozzátartozik az ember fogalmához, e kettősség és az ivarszervek különbözőzése nélkül nem volna szex, de még nyelvtani *genus* sem, és álmunkban sem jutott volna eszünkbe holmi házasság. Igaz, hogy társadalmi intézménnyé (is) fejlődött, ám a kétneműség biológiai ténye nélkül meg sem született volna. Évszázadokon, évezredekken át fönn is maradt ez a jellege, s nem csak a vallások és egyházak jóvoltából. Nem bolygatták, nem fosztották meg eredeti, hagyományos kétneműségétől sem a primitív, sem a civilizált társadalmakban, bár nyilván mindig is léteztek a nemi hajlam variánsai nyomán keletkezett kisebbségek. Sajnálatos, hogy ezek szinte korunkig üldözésnek voltak kitéve; méltó, hogy a társadalom kárpótolja őket s megvédje emberi jogait. A partnerség intézményében mindent megkaptak, semmivel sem kevesebbet, mint a különmű párok. Meggyőződésem, hogy többségükben be is érik ennyivel s nem teszik magukévá a nevükben nyilatkozó „polkóros” aktivisták hagyományromboló programját, mely akár úgy is felfogható, mint a heteroszexuális többség nemi alapon való diszkriminálása.

Hangsúlyozom, hogy ez nem a *gay*-mozgalom egészére áll, hanem a fundamentalista szervezetek aktivistáira. Így jellemzi őket Maciej Zaremba (DN 2008-02-27): „azt

állítják, hogy a *gay*-diákok érdekeit képviselik (a stockholmi Tanárképző Főiskolán). Ez nem igaz. Egy ideológiai frontot képviselnek, mely nem csak a homofóbia ellen küzd, hanem meg akarja szabni az egyedül helyes *gay*-magatartást. *Queer*nek kell lenni, azt vallani, hogy a nemi jelleg társadalmi konstrukció, a más véleményt pedig leküzdeni. Harcosnak kell lenni.” Zaremba idéz a szervezet *Wanabe* című lapjából: „Fokoznunk kell a heteronorma elleni vadászat hatékonyságát. Túlságosan is sokáig szabta meg ez az emberiség életét s korlátozta szabadságunkat. Rátermetett vadászaink bizonyították, mily remek vadászterület a főiskola, ahová ugyancsak befészkelte magát a norma. De több vadászra volna szükségünk (...) szélesebb, ármányosabb összefogás kell ahhoz, hogy kiűzzük a heteronormát a főiskoláról.” Zaremba néhány „vadászje-

lenetben” ábrázolja, hogy is néz ki közelről ez a „hajtás”, mely nemcsak a normára, hanem eleven, hús-vér emberekre vadászik.

Mit szóljunk ahhoz, hogy a demokratikus állam, parlament, kormány és kormányfő a jelek szerint el van szánva keresztülvinni e lármás, fanatikus kisebbség által kezdeményezett, még a józan *gay*-mozgalom részéről sem támogatott reformot, ezt a hagyományrombolást? Föl sem merül e jogi személyekben a kétely, hogy van-e ehhez illetőségük? A statisztikára hivatkoznak, de nem elhamarkodott föltételezés-e ezer személy kérdőíves interjújából leszűrni, hogy „a svéd nép túlnyomó többsége” támogatja a készülő törvény parlamenti jóváhagyását? Vagy egyáltalán nem oszt, nem szoroz, mit gondol az istenadta nép?

György-Horváth László

VIA DOLOROSA

(Részlet)

az erőszak most
történelmet ír
nem kell lúdtoll sem pergamen
sem papír
hiszik hogy
aki erős az ver
aki ver az
nyer
s teletűzdelik a Keresztet
vasszegekkel

Máger Ágnes illusztrációja

Egy művet a Házsongárdi Pantheon megmentésére

Karöltve a kolozsvári Házsongárd Alapítvánnyal, az Egyetemes Magyar Képzőművészeti Egyesület – Stockholm (EMKES) 2008. augusztus 23-án a kolozsvári Báthory (volt 11. számú) líceumban jótékonysági képzőművészeti kiállítást rendez, melynek célja a világhírű Házsongárdi temetőben nyugvó jeles magyar személyiségek síremlékeinek megmentése a lerombolástól és eltüntetésétől, ezek restaurálása és gondozása.

A Házsongárdi Pantheon magyar síremlékeinek az utókor számára történő mentési akciójától vezérelve, tisztelettel felkérjük a Svédországban élő magyar képzőművészeket, hogy egy-egy művükkel járuljanak hozzá a kiállítás sikeres megrendezéséhez. A felajánlott művek értékesítésével egybekötött kiállításon befolyt teljes összeget a Házsongárd Alapítvány részére ajánljuk fel. A kiállításon szereplő képzőművészek emléklapot kapnak, műveik pedig az interneten is láthatók lesznek. A felajánlásra kerülő műveket a következő címekre lehet leadni vagy postázni: Budapesten: Kaiser Ernő, Rokolya utca 38, 1131 Budapest. Tel: +36-1-270 11 19 Mobil: +36-20-593 47 10; Kolozsváron: Gergely Erzsébet, B-dul 21 Decembrie 1989, nr. 37/63, 400124 Cluj-Napoca. Tel: +40-264-59 93 76 E-mail: gergelyek@gmail.com További felvilágosítás a következő elérhetőségeken: Tamás György és Tamás Mária, Tel: +46-8-749 51 45 Mobil: +46-70-498 66 17 vagy +46-73-967 88 26 E-mail: tamas.emkes@comhem.se

Tanító Béla
1942–2008

Kolozsváron született, 1942. augusztus 18-án, akkor, amikor a „kincses” város Észak-Erdéllyel együtt – 22 évnyi megszállás után – visszakerült Magyarországhoz, melyhez ezer esztendőnél is több ideig szervesen tartozott. Alig múlt két éves, amikor Kolozsvár újból idegen impérium alá került, így hát szülei visszatelepettek a megmaradt országba. A Tanítók a Felvidékről származnak. A családi hagyomány szerint egyik ősük Leel-Ósy Krisztina révén Lehel vezér leszármazottja volt. Rokonságuk

Szenczy Molnár Alberttel ugyancsak bizonyítható, amint az is, hogy a család rokonságban volt a bibliafordító Károlyi Gáspárral is. Tanító Béla Debrecenben végezte zenei tanulmányait, majd ugyanitt a Kossuth Lajos Tudományegyetemen neveléstudományt hallgatott. 1979 óta hegedűtanárként és zenekari muzsikusként a finnországi Tamperében dolgozott, ahol feleségével, Hunyadi Viktória zongoraművésznővel együtt tanítottak a Pirkanmaan musiikkikoulu-ban. Közel 30 éven át egyengette szível-lélekkel a Finn Kodály Társaság munkáját. Rendkívül fontosnak tartotta, hogy a finn zeneoktatást Kodály szellemében támogassa, s emiatt vállalta a sok-sok hosszú utazást a Társaság vezetőségi üléseire Tamperéből Helsinkibe, ahol finn kollégáival a finn zenetanárok továbbképzését, koncerteket, a Társaság folyóiratának számait tervezgették, de szoros kapcsolatokat épített ki az Erdei Péter vezette kecskeméti Kodály-Intézettel is. Már a 80-as években jelentős szerepet játszott a Finn Kodály Társaság életében, – előbb annak vezetőségi tagja, majd elnökhelyettese lett. Nem hiányzott annak egyetlen értekezletéről sem. Tagja volt a Rotary-klubnak, s talán ennek révén lett a Helsinki-bizottság, az emberi jogok egyik finnországi követe is. Tevékenyen részt vállalt az 1992-ben újjászervezett Magyarok Világszövetsége munkájában, mint a Választmány tagja,

majd a Szabályzat-felügyelő Bizottság elnöke. A Finnországban, finnek és magyarok között egyaránt végzett tevékenységéért a Magyarok Világszövetsége kétszer is kitüntette. Tanító Béla ugyanis nem feledkezett meg a Finnországba települt (Viljo Tervonen szavaival: „Suomeen suostuneet”) honfitársairól sem. Alapító tagja volt az 1993-ban megalakult Finnországi Magyarok Egyesületének, s a kezdeti időben az egyesület elnöki tisztét is betöltötte. Finnországi küldötteként gyakran részt vett az északi országok magyar egyesületeinek a SMOSZ rendezésében tartott különféle összejövetelein. Ugyancsak alapító tagja és első presbitere lett az 1995-től működő, 1997-től formálisan is megalakult Finnországi Magyar Gyülekezetnek. Nem feledkezett meg terebélyes családjának az ősi fészekben maradt tagjairól, református gyökereiről sem. Közbenjárására legációk szolgálatra szóló meghívót küldtünk unokaöccsének, Tanító Péternek és menyasszonyának, Tusai Vikóriának, akik akkor mindketten a Révkomáromi Kálvin János Teológia hallgatói voltak. Tanító Péter ajánlatára került később – 2003–2004-ben – svédországi segédlelkései szolgálatra Nagy Gábor nagygyéresi származású felvidéki lelkipásztor. Tanító Béla hosszantartó betegség után, 2008. január 20-án lelkét visszaadta Teremtőjének. Emlékét kegyelettel őrizzük.

Gönye László
1951–2008

1951. szeptember 14-én született Sopronban, ötgyermekes munkáscsaládban, egy nehéz történelmi korszakban. Sokat nélkülözött, mégis kedves emlékeket őrzött gyermekkoráról. Iskoláit Sopronban végezte, ahol a szobafestő-mázoló szakma mellett közgazdasági ismereteket is tanult. Első feleségével, Ibolyával 5 évig voltak házasságban. Egy szabadabb és szebb életre vágyva 1982-ben Svédországba telepedett, ahol néhány évre rá vállalkozó lett. 1989-ben – két társával együtt – rábírták az újonnan épült budapesti IKEA áruház festési munkálatait. Ekkor találkoztunk második feleségével, Nórával, akivel 1990 júniusában házasodtak össze Helsingborgban. Néhány nehéz év következett, betegségekkel és tragédiákkal terhelt: László rövid időn belül elvesztette édesapját, édesanyját és két testvérét, s azt is fájalta, hogy házasságát Isten nem áldotta meg gyermekkel, holott rajongott értük. Jó apa vált volna belőle. Sokan szerették, sok barátja volt Magyarországon és Svédországban egyaránt. Rendszeresen segítette szüleit és testvéreit, de gyakran támogatott otthoni pártokat, szervezeteket, újságokat, vagy éppen egy koldust az utcán. Alapító tagja volt a helsingborgi magyar klubnak, sok időt s energiát áldozva annak tevékenységére. Szeretett olvasni, zenét hallgatni vagy éppen politizálni; szenvedélyesen szerette a magyar történelmet. Nemzete sorsáért jobban aggódott, mint a sajátjáért. Magyarról svédre fordította Badinyi Jós Ferenc: A párthus Jézus C. könyvét. Három éve megromlott egészsége, több súlyos betegség is megtámadta szervezetét, s idén januárban feladta a küzdelmet. Február 1-én a helsingborgi krematórium kápolnájában nagyszámú gyülekezet keretében búcsúztunk tőle. Kérjük, legyen Isten hozzá kegyelmes, adjon neki örök békeséget!

Haljasmäe (Pécsváry) Jozefin
1922–2008

Pécsváry Jozefin 1922. május 12-én született, a Temesi Bánság egyik kisvárosában, Zombolyán, melyet a trianoni diktátum Romániának ítél, a térség központját, Kikindát pedig Szerbiának. Édesapja evangélikus lévén, a család az akkor még jelentős magyar és németajkú evangélikus központban, Kikindán telepedett le, s Jozefin is itt járta iskoláit. 17 éves, amikor kitör a II.

világháború, s 22 éves, amikor a háború befejezték közeledtével Tito partizánjai iszonyatos vérengzést hajtanak végre a bácskai és bánsági magyarok és németek között. Édesapját, a még csak 45 éves Pécsváry Bélát is 1945 tavaszán látja utoljára, amikor Konecni Sándor kikindai evangélikus lelkész lakásáról elvitték az oroszok. Hogy hova került, s hol érte a halál, soha meg nem tudták. Édesanyjával együtt – aki a Mikszáth regényéből ismert Akli család egyik sarja –, a menekülők tízezreinek nyomába lép, s életének megannyi fájdalmas fordulata után végül Svédországban köt ki. Itt ismeri meg a szovjet megszállás alá került Észtországból elmenekült, észt nemzetiségű, de német kultúrán felnevelkedett férjét, s tőle kapja a Haljasmäe nevet. Büszke volt otthonról hozott német nyelvtudására, széleskörű általános műveltségére. Ezt próbálta átadni az otthonról lányául fogadott Marikának is, akinek mindent megadott, odaadott, legutoljára házat is. Férje halála után aktívan bekapcsolódott az itteni magyar emigráció, ezen belül is a magyar protestáns egyházi közösség életébe, s hosszú években át volt presbitere, sőt gondnoka is a

stockholmi gyülekezetnek. Életre szóló élményt jelentett számára, amikor tizenkét évvel ezelőtt, 1996-ban, a magyar reformátusok III. világtalálkozójának keretében, gyülekezetünk egy husztagú csoportjával erdélyi kiránduláson vett részt. Amióta – másfél éve – idős-otthonba került, s az intézmény valamilyen oknál fogva szabad mozgásában korlátozta és telefonját is megszüntette, a vele való kapcsolatunk előbb megtrikult, majd gyakorlatilag megszűnt. Fájdalommal fedeztük fel, egy svéd napilap gyászjelentései között, hogy Haljasmäe Jozefin 2008. március 1-én elhunyt. Az értesítésből megtudtuk, hogy temetésére április 8-án, a stockholmi Skogskyrkogården Hoppets kápolnájában kerül sor. Fájó, hogy halálhíreről a családtagok nem értesítették sem gyülekezetünket, sem a Senior Klubot, azt a két közösséget, melyek számára a múlthoz, a hagyományokhoz, a magyarsághoz való kötődés szálait biztosították. E szálakat immár eleresztette. Mi is eleresztettük már az ő kezét. Kérjük Isten, adjon szegénynek csendes nyugodalmat, igaz és örök békeséget, s egykoron boldog viszontlátást.

ISTENTISZTELETI NAPTÁR
2008. ÁPRILIS - JÚNIUS

ÁPRILIS

12 szb	12:30 VÄXJÖ	Johannesgården
	18:00 SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan
13 vas	11:00 LJUNGBY	Szent István templom
	17:00 GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan
18 ptk	18:00 BORÅS	Hässleholmskyrkan
19 szb	12:30 HELSINGBORG	EFS-kyrkan
	16:00 MALMÖ	Stadionkyrkan
20 vas	12:30 HALMSTAD	Andersbergskyrkan
	16:30 JÖNKÖPING	S:t Franciscus kat.kka
26 szb	12:30 VÄSTERÅS	Kristiansborgskyrkan
	16:00 ESKILSTUNA	Tomaskyrkan
27 vas	11:00 STOCKHOLM	Franska Ref.Kk.

MÁJUS

03 szb	12:30 VÄXJÖ	Johannesgården	úrvacsora
	18:00 SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	úrvacsora
04 vas	11:00 LJUNGBY	Szent István templom	úrvacsora
09-11	TÁNGAGÄRDE	Pünkösdi gyülekezeti napok	
10 szb	14:00 MALMÖ	Stadionkyrkan	úrvacsora
	17:00 TÁNGAGÄRDE	"Ige és anyanyelv" orsz. döntő	
11 vas	11:00 TÁNGAGÄRDE	Trogared Konfirmáció	PÜNKÖSD úrv.
	(BORÅS és JÖNKÖPING gyülekezeteit is ide várjuk)		
16 ptk	17:00 HALMSTAD	Andersbergskyrkan	úrvacsora
17 szb	12:30 HELSINGBORG	EFS-kyrkan	úrvacsora
	15:00 Elåsberga	Esketés (Gajnok István, Tóth Emese)	
18 vas	17:00 GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	úrvacsora
24 szb	12:30 VÄSTERÅS	Kristiansborgskyrkan	úrvacsora
	16:00 ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	úrvacsora
25 vas	11:00 STOCKHOLM	Franska Ref.Kk.	úrvacsora
31 szb	13:00 TALLINN	Toomkirik	úrvacsora

JÚNIUS

01 vas	13:00 HELSINKI	Alppila-templom	úrvacsora
07 szb	12:30 VÄXJÖ	Johannesgården	
	18:00 SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	
08 vas	11:00 LJUNGBY	Szent István templom	
	16:30 JÖNKÖPING	S:t Franciscus kat.kka	
13 ptk	18:00 BORÅS	Hässleholmskyrkan	
14 szb	12:30 HELSINGBORG	EFS-kyrkan	
	16:00 MALMÖ	Stadionkyrkan	
15 vas	12:30 HALMSTAD	Andersbergskyrkan	
	17:00 GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	
21 szb	12:30 VÄSTERÅS	Kristiansborgskyrkan	
	16:00 ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	
22 vas	11:00 STOCKHOLM	Franska Ref. Kyrkan	
26-29	TÁNGAGÄRDE	Önképzőkör nyári tábora	
29 10:00	TÁNGAGÄRDE	Gyül. Otthon	Táborzáró istentisztelet

A Gyülekezeti Otthon ebédlője – előadóterme

„Ige és anyanyelv”
versmondó és bibliaolvasó
verseny; Konfirmáció

2008. május 9–11. között a Tångagärdei Gyülekezeti Otthonban pünkösdi gyülekezeti napokat rendezünk. Ennek keretében május 10-én szombaton tizenegyedik alkalommal rendezzük meg az Ige és anyanyelv versmondó és bibliaolvasó verseny országos döntőjét. A versenyen egyházi hovatartozástól függetlenül minden gyermek és ifjú részt vehet, s helyezéstől függetlenül jutalomban részesül. A verseny országos döntőjének kötelező versei: **7–10 évesek:** Kányádi Sándor: *Somvirággal, kakukkfűvel*; **10–14 évesek:** Kányádi Sándor: *Nyári alma ül a fán*; **14–18 évesek:** Szabó Lőrinc: *Hajnali rigók*. A kötelező verseket jelen lapszámunkban közöljük. 7 éves kortól fölfelé *szabadon választott verset* is kérünk, valamint a helyben kijelölt *bibliai idézet felolvasását*. **Jelentkezni 2008. április 20-ig** lehet a gyülekezetek felügyelőinél vagy Tóth Ildikó főjegyzőnél.

2008. május 10-én a konfirmandusok meghallgatására, az ún. konfirmációi vizsgára kerül sor. Május 11-én a Gyülekezeti Otthontól nem messze fekvő Trogared templomban ünnepi istentisztelet keretében három ifjunk tesz vallást hitéről, s válik gyülekezeteink felnőtt, úrvacsorával élő tagjává.

A tångagärdei programmal kapcsolatos információkért, de ugyanúgy az elszállásolással vagy étkeztetéssel és ezek díjaival kapcsolatos tájékoztatásért kérjük forduljanak Tóth Ildikó főjegyzőhöz a 0456–140 37-es telefonon, vagy a 0730–25 40 14-es mobiltelefonon. E-mail címe: ildiko.toth@telia.com

Két műérték a Tángagardei Gyülekezeti Otthon földszinti szobáiban – csempekályhák az 1890-es évekből, a világhírű Rörstrand manufaktúra termékei (Fotó: Bán István)

Könyvtárszoba a Tángagardei Gyülekezeti Otthon emeletén (Molnár V. Pál felvétele)

Húsvét ragyogása kísérijen
további utatokon!

új kéve

ISSN 1400-8998

A Svédországi Magyar Protestáns Egyházi
Közösség lapja – Az Északon élő magyarok
ökumenikus fóruma
(Ungerska Protestantiska Samfundets tidning
Ungramas ekumeniska forum i Norden)

Megjelenik negyedévente – évi 4 szám
(Utkommer kvartalsvis – 4 nr per år)

**Nr. 1, árgång XVI. évfolyam 1. szám
Mars 2008 március**

Felelős kiadó (Ansvarig utgivare)
a Protestáns Egyháztanács (Kyrkorädet)

Szerkesztő (Redaktör)
Molnár-Veress Pál

Granövägen 126
S-151 64 Södertälje /Stockholm/
Telefon/Fax: +46-(0)8-550 160 66

**E-mail: ujkeve@keve.se
Honlap (Websida): www.keve.se**

Nyomda (Tryckeri):
KGM Datadistribution AB
Göran Löndahl, VD
Tel: +46 8 726 56 01
e-mail: goran@kgm.se
<http://www.kgm.se>

Példányszám (Upplaga)
1 000

Egyházfenntartási járulékot vagy
támogatást fizető tagjainknak
a lapot ingyen küldjük.

A közösségünkhöz nem tartozó, de az
Új Kéve iránt érdeklődő olvasóinkat
kérjük, tájékoztatásért forduljanak
Pap Iván országos pénztárosunkhoz:
181 30 LIDINGÖ, Frisksportarvägen 2
Tel: 08-731 83 60 Fax: 08-731 08 28

Plusgiro számlaszámunk:
Ungerska Protestantiska Samfundet

Plusgiro 602047-3

**MÁS ÉSZAKI/BALTI ORSZÁGOKBAN
ÉLŐ MAGYAR GYÜLEKEZETEK
MEGBÍZOTT VEZETŐI**
(A szolgálatot alkalmanként meghívott lelkész végzi)

ÉSZTORSZÁG – Tallinn / Tartu
BÁN ISTVÁN
EE-50013 TARTU Pohla 13-1
Tel: +372-740 54 55 Mobil: +372-506 96 42

FINNORSZÁG – Helsinki / Turku
NAGY GÁBOR
SF-10300 KARJAA Kauppiankatu 32
Tel: +358-19231242 Mobil: +358-409607559

Wass Albert

Nagypénteki sirató

Elmegyünk, elmegyünk,
messzi útra megyünk,
messzi út porából
köpönyeget veszünk...
Nem száz, nem kétszáz:
sokszáz éves nóta.
Így dalolják Magyarhonban
talán Mohács óta.

Véreim! Véreim! Országútak népe!
Sokszázéves Nagypénteknek
soha sem lesz vége?

Egyik napon Tamás vagyunk,
másik napon Judás vagyunk,
kakassónál Péter vagyunk.
Átokverte, szerencsétlen
nagypéntekes nemzet vagyunk.

Golgotáról Golgotára
hurcoljuk a keresztfákat.
mindég kettőt, soh'se hármat.
Egyet felállítunk jobbról,
egyét felállítunk balról,
s amiként a világ halad:
egyszer jobbról, egyszer balról
fölhúzzuk rá a latrokat.
Kurucokat, labancokat,
közülünk a legjobbkat,
mindég csak a legjobbkat.

Majd, ahogy az idő telik,
mint ki dolgát jól végezte:
Nagypéntektől Nagypéntekig

térdelünk a kereszt alatt
húsvéti csodára lesve.
Egyszer a jobbszélső alatt,
másszor a balszélső alatt,
éppen csak hogy a középső,
az igazi, üres marad.

Nincsen is keresztfánk közbül,
nem térdel ott senki, senki.
A mi magyar Nagypéntekünk
évszázadok sora óta
évszázadok sora óta
ezért nem tud Húsvét lenni.

Így lettünk országút népe,
idegen föld csavargója,
pásztortalan jószág-féle.
Tamással hitetlenkedő,
kakassóra péterkedő,
judáscsókkal kereskedő.
Soha-soha békességgel
Krisztus-Úrban szövetkező.

Te kerülsz föl? Bujdosom én.
Én vagyok fönt? Bujdosol Te.
Egynek közülünk az útja
mindég kivisz idegenbe.

Bizony, jól mondja a nóta,
hogy elmegyünk, el-elmegyünk,
messzi nagy útakra megyünk.
Messzi nagy utak porából
bizony, köpönyeget veszünk.

S ebben a nagy köpönyegben,
sok-sok súlyos köpönyegben
bizony pajtás, mondom Néked:
rendre, rendre mind elveszünk.